

**"במוצאי שבת פתחנו
את המגירה - והכסף
איננו. סכום עתקי!"**

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת ויקהל פקודי | גליון מס' 370 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

הרב בעדני ביקש שכולם יצאו החוצה. הוא רוצה להישאר לבד עם החולה... יצאו כולם, ואחרי חמש דקות יצא החוצה והודיע שהוא חוזר לכולל. בדרך שאלנו את הרב מה עשה בחדרו של הרב סולימני, ותשובתו היתה: "אמרתי תהילים". באותו ערב התקשרה הגב' סולימני כשהיא נרעשת ונרגשת: "בעלי התעורר!!!"...

פעיל 'אחינו', הרה"ג ר' ישראל דחבש, עם שני סיפורים מדהימים שזכה להיות עד להם, ולראות שככל היוצא מפיו של מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל - ייעשה

אליעזר (לייזר) רוט

"יִמְלֵא אֶתְּוּ רִנַּת אֱלֹקִים" (שמות ל"ה, ל"א)

הגר"ש בעדני זצ"ל עם תלמידו הרב דחבש שליט"א

אנחנו, אברכי הכולל, הוזעקנו לנסות ולסייע. קראו לנו שנבוא ללמוד בחברותות על יד מיטתו, חשבו אולי זה יגרום לו להתעורר. יש מקרים כאלו, אומנם נדירים מאוד, של אנשים שהיו במצב של 'צמח' ומגיבים למה שקורה סביבם, אבל הפעם זה לא קרה. "היינו בעצב גדול, זה לא היה פשוט", מתאר הרב דחבש. "ככה, בן אדם צעיר, בשיא פעלו, מרביץ תורה וראש משפחה גדולה בלי עין הרע, ברגע אחד נעלם לנו, ושוכב במיטת חוליו כאבן שאין לה הופכין. ה' ירחם!"

הרה"ג ר' ישראל דחבש, מוותיקי הפעילים בארגון 'אחינו', היה תלמידו החביב של מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצוק"ל, במשך עשרות בשנים. קוראי 'לקראת שבת' כבר נחשפו לקשר המיוחד שהיה לו עם הרב זצ"ל, כפי שכבר סיפרנו בהרחבה. הפעם מספר לנו הרב דחבש שני סיפורים מיוחדים שהיה עד להם:

מעשה היה לפני שנים, כשראש הכולל של האברכים הצעירים, הרה"ג רבי מנשה סולימני, נתקף ביום בהיר בשבץ מוחי, התמוטט בביתו ואיבד את ההכרה.

כמובן שלמקום הוזעקו כוחות הצלה רבים, ניסו לטפל, לייצב את המצב, ומיד הבהילו אותו לבית החולים 'שיבא' בתל השומר, שם התברר שמדובר בשבץ חריף במיוחד. הרב סולימני נותר מחוסר הכרה במשך ימים שהלכו והתארכו, וכבר חלפו כמה שבועות שבהם הוא היה ממש בלי נוע.

אט אט התחילה לחדור במוחנו ההכרה... ראש הכולל האהוב והמוערך הפך ל'צמח', רחמנא ליצלן. מי יודע כמה זמן הוא ישכב ככה עד ש... חלילה וחס. ה' ירחם. הרופאים כבר אמרו את זה בצורה ברורה מאוד לרעייתו של הרב סולימני, שנחרדה לגלות שהיא הופכת לאלמנה חיה, בזמן שיש לה בבית 13 ילדים בלי עין הרע...

מתהלך בינינו, ונתקל במודעות רחוב שבהן כתוב שהוא הפך ל'צמח'...

עברו כמה ימים, והנה פונה אלינו של הרב מנשה סולימני, ומבקשת שנארגן ביקור של הרב בעדני ליד מיטת בעלה. "אולי אם הרב יראה את בעלי שוכב ככה במיטה, בלי להראות סימני חיים, אולי זה יגרום לכך שהתפילה שלו תהיה חזקה יותר ויקרה נס". היא עצמה לא ידעה בכלל על מה שהרב אמר לנו, ואנחנו פנינו לרב ואמרנו לו שהגב' סולימני מבקשת שהרב ייסע לבקר את בעלה. הרב הסכים, הוא הגיע לבית החולים, היו איתו עוד כמה תלמידים ובני משפחה, אבל הרב ביקש שכולם יצאו החוצה. הוא רוצה להישאר לבד עם החולה... יצאו כולם, הרב סגר את הדלת, ואחרי חמש דקות יצא החוצה והודיע שהוא חוזר לכולל. נסענו לבני ברק. בדרך שאלנו את הרב מה הוא עשה בחדרו של הרב סולימני, ותשובתו היתה קצרה ופשוטה: "אמרתי תהלים". באותו ערב התקשרה הגב' סולימני, כשהיא נרעשת ונרגשת: "בעלי התעורר!!!", היא סיפרה בשמחה. "הוא התעורר!!! הלא יאומן קרה!".

רצנו לרב בעדני וסיפרנו לו: "הרב! מעשה ניסים! הרב סולימני התעורר, זה בזכות התפילות שהרב התפלל בחדר הסגור!". הרב בעדני כמובן מאוד שמח לשמע הבשורה, אבל כשאמרנו שאולי זה בזכות התפילה שלו, הוא השיב בפשטות: "רק אמרתי תהלים, כמו שכולם אמרו תהלים..."

כמובן, שכשאדם מתעורר אחרי מספר שבועות בלי הכרה, בעקבות אירוע מוחי קשה במיוחד, מתחילים מיד לנסות להבין מה מצבו. האם התפקוד נפגע? הוא מסוגל להניע את האיברים בחופשיות? הוא מסוגל לקרוא? לדבר? הזיכרון שלו תקין? ובכן, אצל הרב סולימני שום דבר לא היה תקין. הוא פקח עיניים, הביט סביבו, אבל לא זיהה אנשים, בקושי הצליח ללחוש כמה מילים, עברו מספר שבועות והוא עדיין במצב מאוד מאוד לא טוב... התקשרה אשתו וביקשה שהרב יבוא לבקר אותו פעם נוספת. אם בפעם הקודמת היה שיפור מידי, אולי הגיע הזמן לדאוג לכך שיהיה שיפור נוסף.

לא זו בלבד, אלא שבבית הרב סולימני נוצר מחסור נורא ואיום. אשה ו-13 ילדים שנותרו בלי משען ומשענה. החלטנו שאין ברירה, חייבים לעזור להם, הרי כולנו תלמידיו של הגאון הגדול רבי שמעון בעדני, נכין 'קול קורא' יפה, המתאר את מצב המשפחה ומבקש את עזרת הציבור, נביא לרב בעדני שהוא נשיא הכוללים, ובעצמו מכהן כראש הכולל של האברכים המבוגרים יותר. הוא בוודאי יסכים לחתום, כי הרי גם הוא רואה חשיבות רבה בעזרה למשפחה, ונצא לרחובות כדי לגייס כסף עבור המשפחה. אם אנחנו לא יכולים להחזיר להם את האבא שנלקח מהם, לפחות נוכל לעזור להם מהפן הכספי... הכנו 'קול קורא', תיארונו שם את מצב האבא, הבהרנו שהוא לא צפוי להתעורר בקרוב, או בכלל מתי שהוא בעתיד, ולכן יש חובה על כל אחד ואחד לעזור למשפחה השבורה והרצוצה... נכנסנו אל הרב בעדני, הגשנו לו את המכתב, הושטנו לו עט, וביקשנו שהרב יחתום...

הרב לקח את המכתב, קרא אותו בעיון, סיים לקרוא, הניח אותו על השולחן והכריז: "אני לא חותם על זה...". כולנו היינו בהלם. מה זאת אומרת הרב לא חותם? למה? זה הדבר הכי בסיסי לעשות, לנסות לגייס כסף לעזרת המשפחה. פעמים רבות הרב חתם על מכתבים בסגנון הזה, למה עכשיו הוא לא מוכן לחתום?

אזרנו אומץ ושאלנו את הרב: "לימדנו רבינו, למה הרב לא רוצה לחתום על בקשה כל כך אלמנטרית?" ענה לנו הרב בעדני תשובה שהפתיעה אותנו עוד יותר... "איך אפשר לחתום על כזה מכתב, שעוסק בבנאדם שבקרוב יתהלך בינינו כאחד האדם? אה? איך אפשר?"

"אבל הרב", אמרנו לו, "הרופאים אומרים שהוא יישאר ככה עוד שנים רבות. גם אם יתעורר, הוא בטח יהיה משותק בחצי גוף, אחרי כזה אירוע מוחי קשה. זה לא הגיוני בכלל שהוא יתהלך בינינו כאחד האדם!"

הרב בעדני דחה את דברינו והשיב בנחישות: "אתם עוד תראו אותו הולך בינינו כאחד האדם, אני לא חותם על מכתב כזה!"

כמובן שזה היה פלא גדול מאוד, אבל אנחנו הבנו שהרב בעדני הצופיות, רואה משהו שעתיד להתחולל בקרוב. אמרנו, אנחנו לא מתווכחים איתו יותר, מאמינים באמונה שלמה שדבר מדבריו לא ייפול ארצה. המשכנו בתוכנית שלנו, ועשינו מגבית לעזרת המשפחה, אבל בלי מכתב ובלי חתימה, שלא יהיה מצב שהוא

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

החתן שלי בדיוק היה בדרך אליו, ופתאום רואה יהודי מבוגר שרוע על הקרקע. ניגש לעזור ונחרד לגלות שמדובר בסבא, הגאון בעל 'מעדני השולחן'... זעק החתן בחרדה גדולה: "זיידע! מה קרה לכם? למה אתם ככה שוכבים על הרצפה?". ואבי מורי ענה לו בפשטות: "לא נורא לא נורא! אמרתי משניות בינתיים"...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, מסביר כיצד צריכים להתייחס לילדים שבהם טמון פוטנציאל גדול במיוחד

"מלא אתם חכמת לב" (שמות ל"ה, ל"ה)

שלחו אותנו לבית היתומים של המהרי"ל דיסקין בירושלים, שם הוא גדל וצמח. הוא שקד על התורה והעבודה, הפך לתלמיד חכם, הקים בית בישראל וברוך ה' בנה משפחה לתפארת. כשנפטר אבי מורי, בגיל 95, היו לו אלף נכדים!!! והיתה לו נחת בשפע, ברוך ה'.

מישהו יכול היה לנחש מראש שהילד הצעיר הזה, יעמוד בראש משפחה לתפארת, עם למעלה מאלף בנים ובני בנים??? מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, הותיר אחריו כ-1,500 נכדים ונינים. לא מזמן נפטרה בירושלים סבתא ישישה, הגב' עלקא רוטמן ע"ה, בתו של רבי עמרם בלויא, גם היא היתה פעם ילדה קטנה, מישהו יכול היה לחלום שהיא תעזוב את העולם בגיל 98 ותשאיר כאן כ-3,000 צאצאים???

כל ילד שאנחנו רואים, כל אחד, הוא ראש משפחה כזאת בפוטנציאל. כל אחד מאותם אלף צאצאים יכול להתברר בעתיד כמי שבעצמו עומד בראש משפחה ענפה ורבת זרועות, בלי עין הרע.

וזה רק בגשמיות. ומה עם הרוחניות? כשאבי מורי היה ילד בן שמונה, מישהו יכול היה לנחש שהוא יכתוב את 'מעדני השולחן'? אומרים שמרנא ה'חזון איש' זצ"ל היה נוהג לקום בפני כל בחור ישיבה, כי בכל בחור ישיבה טמון הפוטנציאל להיות 'גדול הדור' הבא. נו, אם בבחור טמון כזה פוטנציאל ענק, בילד בוודאי ובוודאי

בשיחה שקיימנו עם הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים' ומחבר ספרי 'טיב הכוונות', 'טיב הפרשה' ושאר ספרים, לקראת ימי הפורים, עסק הגר"ג שליט"א רבות בכוחם של תינוקות של בית רבן, שבזכותם התבטלה גזירתו של המן הרשע. מפאת קוצר היריעה לא יכולנו להביא את כל השיחה בעלון הקודם, ולכן השארנו את החלק שאינו נוגע ישירות לפורים, לשבוע זה, והרי הדברים לפניכם בסייעתא דשמיא:

היהודים לבשו שק ואפר, השמיעו זעקה גדולה ומרה, צמו שלושה ימים לילה ויום, לא אכלו ולא שתו, התפללו מכל הלב ושבנו בתשובה שלימה, ואחרי כל זה, מה היה הגורם המכריע שהפיל את המן? אותם 300 ילדים שישבו עם מרדכי הצדיק, ולמדו תורה מפיו למרות המצב הלחוצי והנורא בחוץ.

מרדכי הצדיק לימד אותם את הלכות הקרבת העומר, והראה להם איך עושים קמיצה, והמן הרשע נפל שדוד, ובתוך זמן קצר מאוד נתלה על העץ. זה כוחם של תינוקות של בית רבן. אם אנשים היו יודעים כמה הכוח של הילדים הקטנים מגן עלינו המבוגרים, ומציל אותנו מן הפורענות, היו מתייחסים לילדים אחרת, היו נותנים להם יחס הרבה יותר מכבד ומערך. אלמלא הבל פיהם של תינוקות של בית רבן לא היה העולם מתקיים.

אבל אני רוצה להתייחס לנקודה הזאת, של יחס לילדים, מזווית קצת שונה. לא רק בגלל שעכשיו הוא ילד שלא טעם טעם חטא, אנחנו צריכים להתייחס אליו בהתאם, אלא גם בגלל מה שעתידי לצאת ממנו.

אנחנו רואים ילד בן שבע, מה אנחנו רואים? ילד בן שמונה או תשע... מה רואים? ילד קטן, צעיר. מה הוא יהיה כשיגדל? אף אחד לא יודע. כמה ילדים יהיו לו, כמה נכדים? איזו משפחה הוא יקים?

אבי מורי הגאון רבי לוי רבינוביץ זצ"ל, בעל ה'מעדני השולחן' זצ"ל, התייחס מאביו ומאמו בילדותו. בגיל שמונה הוא היה יתום, לבד, מסכן. כשהסתכלו עליו מה ראו? ילד אומלל, ילד שהיה נראה בלי עתיד, ובלי הווה, תלוש מכל העולמות... כי אין לו אב ואם.

שצריכים לנהוג כבוד גדול, כי אולי ברגע שהוא ייכנס לשיבה, כבר נוכל לראות באופן מיידי איך שכל מעייניו נתונים בתורה הקדושה.

המסר הזה הוא מסר להורים, מסר למחנכים, אבל צריכים לדעת שהפוטנציאל הזה טמון גם באנשים מבוגרים, תמיד אפשר להגיע למעלות רמות ונשגבות יותר.

אני רוצה לספר לכם סיפור נורא מאבי מורי זצ"ל. היה זה בשנים האחרונות לחייו, הוא כבר עבר את גיל 90, שנה אחת בפורים הוא היה במקום צדדי, עבר לידו שיכור אחד ודחף אותו, כנראה בלי לשים לב.

אבא נפל על הרצפה, ואף אחד לא ראה אותו. הוא שכב שם, ניסה לקום ולא הצליח...

החתן שלי בדיוק היה בדרך אליו, ופתאום רואה יהודי מבוגר שרוע על הקרקע. ניגש לעזור ונחרד לגלות שמדובר בסבא, הגאון בעל 'מעדני השולחן'...

זעק החתן בחרדה גדולה: "זיידע! מה קרה לכם? למה אתם ככה שוכבים על הרצפה?", ואבי מורי ענה לו בפשטות: "לא נורא, לא נורא! אמרתי משניות בינתיים. נפילתי ולא הצלחתי לקום, אבל זה בסדר גמור, עכשיו אתה תעזור לי לקום, ועד עכשיו פשוט חזרתי משניות בעל פה, הספקתי כבר עשרים פרקי משניות, וכי קלה היא בעיניך?".

אתם שומעים מה זה? יהודי בן 90 פלוס, במקום לכעוס על השיכור דחף אותו בפראות והפיל אותו, במקום לצעוק ולזעוק לעזרה, במקום להתלונן על כאבים, הוא למד משניות, היה לו די נחמד שם על הרצפה, הכל בסדר... אפשר לחזור משניות בעל פה, מה צריך יותר מזה???

זה הרי מויראדיג! זה סיפור שצריכים לא רק לשמוע אותו, אלא להפנים אותו. זה לא סתם 'מעיישלה', זאת דרך חיים! זה בן אדם שחי עם ההרגשה הזאת שכל פרק משניות הוא אוצר בלום. מבחינתו כל עוד הוא הצליח לעסוק בדברי תורה, זה בכלל לא משנה שהוא שוכב על הרצפה בזמן הזה, והוא אפילו לא מרגיש את הכאבים.

אני רוצה לספר לכם עוד סיפור, דומה לזה מעט. בתקופה האחרונה לחייו, נזקק אבי מורי לעזרה, הייתי משרת אותו, משתדל לקיים מצוות כיבוד אב בהידור ככל יכולתי. פעם אחת ניגשתי אליו ואמרתי לו "טאטע... כבר הגיעה השעה ללכת לישון, אולי נתחיל להתארגן לשינה???"

אבא הסתכל עלי בעיניים תמהות. הוא ממש לא הבין על מה אני מדבר... "ללכת לישון? הרי אני אומר עכשיו פרקי משניות בעל פה, אפשר להספיק עוד כמה משניות, לא חבל? כל כך מהר ללכת לישון? חבל לי להפסיד את אמירת הפרקים הללו!"

הוא הרי חזר על ששת סדרי משנה אלפי פעמים, אבל תמיד הוא רצה עוד, זה אף פעם לא הספיק לו.

אם הייתי נכנס לחדר ורוצה לדעת אם אבא שלי ער או ישן, מה היה הסימן? הייתי מסתכל על השפתיים שלו, אם הוא ער, הן תמיד מלמלו משניות בעל פה!

בירושלים של פעם, היו יהודים רבים שידעו מסכתות משניות בעל פה. אני שמעתי פעם את הגאון רבי יעקב בלויא זצ"ל, דיין בבד"ץ של ירושלים, הוא היה תלמיד של אבא. שמעתי אותו משוחח עם אבי מורי ושואל אותו: "אתה זוכר שבתור בחור צעיר, נבחנתי אצלך את כל שישה סדרי משנה בעל פה?"...

הוסיף הגר"י בלויא משפט חשוב מאין כמוהו: הוא הודה לאבי מורי שעודד אותו ללמוד את כל שישה סדרי משנה בעל פה, ואמר: "זה הציל אותי! כל כך הרבה פעמים היו לי בהמשך, שלא יכולתי לעיין בספר, ובזמנים האלו תמיד היו לי מוכנים בפה פרקי משניות לשנן בעל פה, במקום להתבטל מדברי תורה!"

הוא הרי היה חבר בוועדת הכשרות של 'העדה החרדית'. הוא היה צריך להשתתף בכל מיני פגישות, לנסוע לכל מיני מקומות. גם בבית הדין יש מרווחי זמן בין דין תורה אחד למשנהו, כשנוסעים לסידור קידושין, סנדקאות, תור לרופא, חסרות הזדמנויות שבהן קשה מאוד לעיין בספר, ולפעמים גם בלתי אפשרי? הוא ידע את כל שישה סדרי משנה בעל פה, וממילא תמיד יכול היה למלא את הזמן בעוד כמה רגעים של לימוד התורה.

מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א מסביר בדרך זו את המשנה הראשונה במסכת פאה. יש הרבה מצוות חשובות, יש כיבוד אב ואם, יש גמילות חסדים, הבאת שלום אבל... תלמוד תורה כנגד כולם!

הסביר ה'חפץ חיים' שזה ממש פשוט. כמה אפשר לכבד אב ואם, אנחנו הרי לא צמודים להורים שלנו כל היום, בוודאי לא בגיל מבוגר יותר. כמה אפשר לעשות גמילות חסדים, יש גבול לכל מצווה, זה רק ביום וזה רק בלילה, זה רק בשבת וזה רק בחול, אבל מצוות תלמוד תורה אפשר לקיים בכל שניה, כל תיבה של דברי תורה היא מצוה בפני עצמה, ומי שמשניות שגורות על לשונו בעל פה, מרוויח ריווח עצום ונפלא, שהוא יכול בכל הזדמנות לשנן משניות בעל פה.

לכן אני אומר שאנחנו צריכים שני דברים לעשות, קודם כל להכיר בכך שבכל ילד טמון פוטנציאל עצום, ודבר שני, להשתדל לעודד את הילדים שלנו ללמוד משניות בעל פה, כמובן כל אחד לפי כוחו ולפי נטייתו האישית, לא כולם אוהבים לשנן בעל פה, אבל לפחות צריכים לעשות השתדלות משמעותית בעניין, וגם לאנשים מבוגרים מותר להשקיע בעניין הזה של לימוד משניות בעל פה, כי אפשר להשיג מזה תועלת גדולה מאוד, ואם אי אפשר ללמוד את כל הש"ס, אפשר לקחת רק סדר אחד, או אפילו רק מסכת אחת.

והלוואי שיהיו לדברים השפעה, ונוכח להיות בכלל מזכי הרבים, כי אבא זצ"ל היה אומר ווארט מאוד יפה.

אמרו חז"ל: "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו". אבא זצ"ל היה אומר שהרי ידוע ש'חטא' זה בשוגג, 'עוון' זה במזיד ו'פשע' זה מי שעובר עבירה להכעיס רחמנא ליצ'לן. מי שמזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, אפילו בשוגג...

אבא שלי היה פוסק! הוא לא היה 'באבא'. זה הפשט שהוא אמר, אז יש לזה כח של פסק הלכה שמי שמזכה את הרבים לא יבוא על ידו חטא, אפילו לא בשוגג...

אחד מספסלי העץ בביתו נשבר, וכבר אירע כמה פעמים בעת השיעור שכרע תחת נטל התלמידים שעליו. הלכו בעלי יוזמה והביאו ספסל מתכת מן הישיבה, רבינו חשש להכניס את הספסל בקביעות לביתו, באומרו שהנה כבר הגיע לגיל זקנה, ולעתים, כשעומד סמוך לחלון נצרך לישב קימעא, ואם יותירו את הספסל בביתו עלול הוא לישב עליו מבלי משים, בעוד שהספסל נועד ושייך רק לצרכי השיעור...

מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייציק זצוק"ל, על ההקפדה על כל פרוטה ופרוטה

"אֲשֶׁר מְלֵאֲתֵינוּ רוּחַ חֻקֵּיהֶם" (שמות כ"ה, ג')

דין פרוטה היה אצלו כדין מאה. ואם לשפוט לפי ערך מאה פרוטות בעיני בני האדם, כי אז נכון יהיה יותר לומר - כדין מאה אלפים... מקפיד היה על כל פרוטה לידע של מי היא, אם שלו ואם של הישיבה או של כספי צדקה אחרת, והכל בדקדוק עצום ובכובד ראש. לא היתה זו התעסקות עם פרוטה או אלף פרוטות, כי אם התעסקות בדיני התורה, בה יש הוראות מפורטות גם של חשש מגזל כלשהו, וגם של בזבוז ממון שלא לצורך. ולפיכך עסק הממונות התנהל אצלו - כמו גם שאר הליכותיו - בחשבון מדוקדק. כך יכול היה לשלוח תלמיד פעמיים אל הבנק, בשל טעות של עשר אגורות (!)

הטעם שרוב הבריות ירמו גבה בהשתאות לשמע דוגמא זו, אינה מפני שהכריעו בדעתם ש"אין הצר שווה את הנזק", כי אם מפני שאין להם כח מיותר להתעסק ב'קטנות'. אבל רבינו, מעולם לא התעסק ב'קטנות', כי אם בגדולות ובנפלאות. עבד היה לאלוקיו בכל שעות היממה כפול שנות חייו הארוכות עלי אדמות, ומעולם לא התעצל בקיום חובתו בעולמו, ואף לא התעצל מלחשב את רגעיו ואת כל פעולותיו - ולו הקלות בהן - שיהיו כולם מכוונים אל תכלית ביאתנו להאי עלמא, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורת ד' באהבה וביראה!

לעולם יהא אדם

וכך פירש רבינו פעם, בתשובה לשאלת תלמיד את מטבע הלשון שאומרים אחר פרשת העקידה, "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר" וכו' מהו ה'לעולם'? וביאר רבינו, כי בכל יום מימיו צריך אדם להעמיד לנגד עיניו את השאלה: האם יצאתי ידי שמים [-במעשיי]. ומה נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם!

אחד מספסלי העץ בביתו נשבר

אחד מספסלי העץ בביתו נשבר פעם ללא תקנה, עד ששוב לא

היה בר תיקון, וכבר אירע כמה פעמים בעת השיעור, שכרע תחת נטל התלמידים שעליו. ובכן, הלכו בעלי יוזמה והביאו ספסל מתכת מן הישיבה, שהלא השיעור הינו עצם מעצמיה ועיקר חיי הישיבה וייעודה, ובדין הוא שייטלו משם ספסל לצורך התלמידים.

אלא שרבינו פקפק בכך וחשש להכניס את אותו ספסל בקביעות לביתו, באומרו שהנה כבר הגיע לגיל זקנה, ולעתים, כשעומד סמוך לחלון נצרך להינפש ולישב קימעא, ואם יותירו את הספסל בביתו עלול הוא לישב עליו מבלי משים, בעוד שהספסל נועד ושייך רק לצרכי השיעור.

טענו בפניו, שהרי מיד לאחר השיעור מקפלים אותו ומניחים בצד, כך שאין חשש. אבל דעתו לא נחה בזה, שהרי אפשר ואי פעם ישכחו או יהיו טרודים מכדי לקפלו מיד, ואז שוב יכנס לחשש מעילה בכספי הקדש.

אין לשכוח שמדובר בראש הישיבה, אשר יסדה וניהל את כל ענייניה הרוחניים והגשמיים כאחד, וכל קיומה תלוי היה בעמל נפשו וטרחתו, כשהיא מתנהלת ללא 'מזכירים' ועובדים, מלבדו. ומכל מקום, עובדה זו לא הקנתה לו לדעתו - זכות השתמשות

ארעית אף ברגע קט של שכחה, בחפץ מחפציה וקנייניה!
רק משאמר לו פלוני שהוא רכש את הספסל מכספו והוא האחראי
עליו, והריהו נותן לו את רשותו להשתמש בו ככל שיחפוץ, אף
לצרכיו האישיים, נחה דעתו של רבינו, והוא נאות להותירו בביתו.

”פון ישיב'ישע געלט?!”

אלא שגם בדברים הנוגעים לצרכי הישיבה עצמה, ניהל כל הוצאה
בחישוב - מה שנדרש באמת ומה אינו צורך, ולא התפעל מדעות
רווחות ובמה ש'מקובל', מתוך ידיעה נאמנה שבעלמא דאתי
יידרש להסביר כל הוצאה, ושם הטענה ש'כך מקובל בעולם',
ו'כולם נוהגים כך' - אינה מתקבלת!

לפני חנוכת הבית של בנין הישיבה החדש ברחוב גרוסברג,
הציע לו חכ"א ש'הכרת הטוב' יזמין למעמד את כל אלו [-כולל
מחו"ל] שעזרו ופעלו למען הישיבה. על כך נענה רבינו ואמר:
”בודאי שהם מוזמנים, אדרבה, שיבואו!”.

אולם כשהסביר הלה, שכוונתו הייתה שאפשר ויש לשלוח להם
כרטיסי נסיעה לא” - מטעם הישיבה, התפלא רבינו מאד איך
עולה על הדעת אפשרות כזו, ושאל: ”מה?! בכסף של הקדש
אשתמש לצורך כרטיסים? פון ישיב'ישע געלט? איך אפשר
להשתמש לצרכים כאלו?!”.

מעות הקדש

גם בשאר ההוצאות השוטפות היה רבינו מקפיד שלא להשתמש,
בתאורת ביהמ"ד או במים כשאין בהם צורך, כגון בעזרת נשים
שלעתים מטבע הדברים משאירים שם את המנורות דולקות
למרות שלא היה שם אדם שנצרך להם, וכן בשעות שביהמ"ד היה
כמעט ריק, דעתו היתה שהואיל ואין בכך צורך הרי שהדבר גובל
במעילה בכספי הישיבה, ועל הלומדים הבודדים לעבור לפינה
אחת שבה תישאר התאורה, ולא להותיר את כל ביהמ"ד מואר.

פעם שב משמחה משפחתית בבני ברק בשעת ליל מאוחרת של
אחר חצות, ובהגיע הרכב סמוך לבניין הישיבה ברחוב גרוסברג,
ביקש מן הנהג לעצור לכמה רגעים כי רצונו לעלות להיכל
הישיבה. והנה לא היה זה מחזה נדיר לראותו עולה לבניין הישיבה
כל אימת שנקלע לאזור, כדי לשוחח עם בחורים בלימוד, לשמוע
קושיא טובה או דבר חידוש, אך בשעה מאוחרת זו של אחר חצות
הלילה ניסה הנהג להניאו בטענה שבשעה כזו, אף אחד כבר לא
נמצא בהיכל הישיבה, אבל הוא ביקש בכל זאת לעלות לישיבה.

שם מצא בחורים בודדים השוקדים על תלמודם.
משירד, אמר לנהג בפליאה: ”כיצד אין חסים על ממון הקדש? כל
האורות בבית המדרש דולקים. על הלומדים המעטים להתרכז
בפינה אחת ולכבות את שאר המנורות. והרי גם אדם בביתו, אינו
מניח אורות בחדרים שבהם אינו משתמש, ואילו ממון הקדש
נתפס כ'הפקר' וכדבר השייך לציבור, שאף אחד לא חש אחריות
למנוע בו הפסד”.

רבינו לא הצליח להבין הנהגה כזו, המבוססת על 'מנהג העולם'
ללא מחשבה והתבוננות, האם אכן מדובר בצורך אמיתי, או
שמא מקורה בעצלות - במקרה הטוב, וח"ו במקרה הגרוע - זלזול
בממון אחרים!

”למה שצריך - יש כסף”

לעומת זאת, כאשר אמר לו פעם בנו הגר"ז שליט"א, שהתאורה
הקיימת בהיכל הישיבה אינה מספיקה וצריך להוסיף עוד,
בהטעימו כי הדבר יכול לעזור להיטיב את הקריאה, וכך זה יעודד
ויחזק את הלימוד שיהיה ביתר שאת, הוציא רבינו על אתר את
סכום הכסף הנדרש להחלפת מערכת התאורה - למרות שהמדובר
היה בסכום עתק, ואישר לבצע ללא שהיות את התקנתה מחדש.
כך גם נהג כשנדרשו כל מיני עבודות של תיקונים שונים ובדקי
בית בישיבה, שתיכף היה מוציא את סכום הכסף שנצרך, אף אם
העלות היתה גבוהה ולא הוצאת ממון של מה בכך.

כאשר מאן דהוא התפלא באזניו על מנהגו זה, שהנה לדברים
הללו הוא מוציא ללא אומר ודברים ונותן את הכסף הדרוש, ואילו
למשל, על הפעלת המזגנים הוא דן כמה זמן יש הכרח בזה לצורך
הלימוד, וכן על השעות המאוחרות של הלילה הוא מעיר שלנוכח
מיעוט הלומדים - אין צורך בכל התאורה של ביהמ"ד, וכיו"ב,
הגיב רבינו ופירש את טעמו לאמור: ”וואס מ'דארף נישט - איז
דאס א פשוט'ע מעילה, אבער וואס מ'דארף יע, אויף דעם האב
איך געלט” [-להוציא על מה שלא נצרך - זו מעילה כפשוטה,
אבל למה שכן נצרך, יש לי די כסף].

פעם שלח אותי רבינו לשלם שני השבונות השמל

כדי לקבל מושג, עד כמה דקדק רבינו אף בסכומים פעוטים
ממש מכספי הישיבה, הבה נטה עין ולב לעובדה הבאה מפי בעל
המעשה:

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

**הנה אילו ישולמו שני החשבונות
יחדיו, הרי על הסכום יתווספו עוד
שבע אגורות שיעוגלו מעלה, ואז
יצטרכו לשלם עוד עשר אגורות,
ולכן ביקש ממני רבינו לשלם
כל חשבון בנפרד, וכך יחסכו
מכספי הישיבה עשר אגורות!**

פעם שלח אותי רבינו לשלם שני חשבונות חשמל של הישיבה, ובכל חשבון היה מלבד הסכום הגדול של כמה מאות, גם עוד כמה אגורות, שלוש בחשבון אחד, ועוד ארבע אגורות בחשבון השני. והנה כשהתשלום מתבצע בכרטיס אשראי אזי משלמים את הסכום המדוייק, כולל האגורות, אולם אם משלמים במזומן (כפי שרבינו רגיל היה לשלם תדיר את כל החשבונות), אזי כשסכום האגורות בחשבונית הוא פחות מחמש, הסכום מעוגל לכיוון מטה ואין צורך לשלם את האגורות כלל, אולם אם סכום האגורות הוא למעלה מחמש, אזי מעגלים אותו כלפי מעלה, עשר אגורות במקום שש וכיו"ב.

והנה במקרה ההוא אילו ישולמו שני החשבונות יחדיו, הרי על הסכום של מאות ועשרות השקלים יתווספו עוד שבע אגורות שיעוגלו מעלה, ואז יצטרכו לשלם עוד עשר אגורות, ולכן ביקש ממני רבינו לשלם כל חשבון בנפרד, וכך יחסכו מכספי הישיבה עשר אגורות!

והנה רבינו יכול להוסיף את האגורות הללו מכספו לצדקה, אמנם, על כיוצא בזה הוא אמר פעם: "מיין צדקה איז מסודר" [-הצדקה שלי מסודרת]. כלומר, שהכל מחושב אצלו בדקדוק רב, כמה עליו ליתן לצדקה, ואין להוסיף או לגרוע, כך שלא היה זה פשוט אצלו 'לזרוק' סתם כך עשר אגורות...

בלי עירוב פרשיות

כאשר רצה לכתוב פעם קבלה לפלוני על נדבתו לישיבה, וטרח ללכת לחדרו כדי להביא את העט המיוחד לשימוש ענייני הישיבה, אמרו לו: "הנה יש עט על השולחן, ולמה לו לטרוח ולהביא אחר?" על כך הגיב רבינו ואמר: "אבער דאס איז מיין פענע" [-אבל זה העט שלי]...

נו, ומה בכך. למה לא ישתמש בעט שלו?! משום שכל פעולה וכל דבר צריכים להיות בשיקול הדעת ובמחשבה תחילה. זה שלו, ואינו מערב את שלו בשל הישיבה, כדי לא להיגרר מבלי משים ולו פעם אחת ולעשות הפוך, להשתמש בשל הישיבה לצרכן הפרטי!

הרי מישהו תרם את השעון הזה לישיבה, ואיך אורידהו ממקומו? אברך פלוני קיבל לנישואיו כמה שעוני קיר, והציע לרבינו שהואיל ואין לו מה לעשות בשעונים כה רבים, הוא יביא אחד מהם לחדר השיעורים, ויקבע אותו בקיר - תחת השעון הישן שהיה שם וכבר לא פעל. אולם רבינו סירב לכך בטענה שכבר יש שעונים בחדר השיעורים...

חזר ואמר האברך לרבינו: אם כן נוריד את השעון ההוא שלא פועלף, ונניח במקומו את השעון החדש. אבל רבינו נענה ואמר לו שאין הוא רשאי לעשות כן: "שהרי מישהו תרם את השעון הזה לישיבה, ואיך אורידהו ממקומו? והנה אמנם לתקנו אינני יכול, ואין לי את הכח לכך, אך להזיזו ולהורידו ממקומו - איך אוכל לעשות כן מבלי ליטול את רשותו?!"...

(מתוך הספר 'אחרון לדור דעה' בעריכת הרב שמעון יוסף מלר)

הגדול של 'אחינו' לדרך שיי
צרכל הוצאות הכרך החדש
של שו"ע עהדורת 'דרשו'

פרטים בעמודים 16-17

רבי אריה לוינ נכנס לבית הקפה, עם השטריימל שלו, התיישב ליד אחד השולחנות, ולא עשה מאומה. יושב ר' אריה ויושב, ויושב. אינו משוחח עם אף אחד, לא מניד ראשו ואינו קורא לאיש. רק יושב ודומם. כך במשך דקות ארוכות

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על המלחמה הנכונה לשמירת שבת

"ובימים השביעי יהיה לכם קדש" (שמות ל"ה, ב')

המחאה נעשתה בתקיפות רבה, ומיד לאחר מכן יצא מהחנות. ומה היה הסוף? - מיד בתום דבריו של הרב סלובטיצקי הפך המוכר את עורו וציווה על כל הלקוחות שהיו בחנות לעזוב את המקום וסגר את החנות. ללמדך שלעולם אסור להתייחס מנשמה של יהודי, שנחצבה ממרומים, ותשוקתה לקיים את רצון בוראה.

היהודי רשם בצ'ק 'אלף' במקום 'שמונה-מאות'

נכתוב עכשיו על מעשה נוסף שהגיע לאוזנינו, והקשור למלאכת כותב.

המדובר היה בחולה יהודי שהזמין בשבת רופא גוי שיטפל בו, והרופא דרש כתשלום 800 שקלים. ליהודי לא היה מזומן והוא נאלץ לשלם בצ'ק.

עכשיו תשמעו כיצד קידש יהודי זה את שמו יתברך: הוא הוציא צ'ק ורשם עליו לא שמונה מאות ש"ח, אלא אלף ש"ח!!!

הרופא התפלא מאוד, ושאל: "מדוע רשמת סכום הגדול במאתיים שקלים ממה שאמרת לך?"

והיהודי השיב: "בתורת ישראל אנחנו מצווים על מלאכת כתיבה בשבת-קודש, וכל שתי אותיות שכותבים היא מלאכה בפני עצמה, לכן כתבתי 'אלף', מפני שמילה זו היא בת 3 אותיות בלבד, לעומת 'שמונה מאות', שיש בה 9 אותיות, ורציתי להקל במלאכת-שבת..." הדברים שהפליאו במאוד את הרופא-הגוי, התפרסמו אף הם ברבים,

בשנים האחרונות מתנהל מאבק חריף, בין ציבור שומרי התורה לבין יתר מגורי האוכלוסייה סביב שמירת השבת, האות המיוחד שנתן הקב"ה בינו ובין עם ישראל. הבה נשמע כיצד משפיעים על יהודי לשמור שבת:

פעם הלכתי בשבת-קודש יחד עם סב-המשפחה שלנו, רבי אריה לוינ זצ"ל, ולפתע נכנס ר' אריה לאחד מבתי הקפה הגדולים במרכז העיר, שהחל באותה תקופה לפתוח את שעריו בשבת, תוך גרימת חילולי שבת גדולים.

ר' אריה נכנס לבית הקפה, עם השטריימל שלו, התיישב ליד אחד השולחנות, ולא עשה מאומה. יושב ר' אריה ויושב, ויושב. אינו משוחח עם אף אחד, לא מניד ראשו ואינו קורא לאיש. רק יושב ודומם.

כך במשך דקות ארוכות.

והנה פלאי פלאים, בעל הבית שהכיר את הצדיק, הבין את הרמז. ולא עבר זמן רב עד שניגש אל ר' אריה והבטיח לו שמעתה ואילך הוא ישמור על השבת ולא יפתח את העסק.

הישג זה הוא תוצאה ישירה של אהבת השי"ת ואהבת ישראל, שפיעמה בליבו של ר' אריה, חמיו של מרן הגר"ש אלישיב, שמסר כידוע את נפשו על קירוב אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות.

"המזוזה תהיה עדה שאני הזהרתי אותך"

ואם הזכרנו את זכותם של אלה המונעים מיהודים לעבוד בשבת, מן הראוי לספר מה שאירע לנו פעם בחולון. בערב שבת אחד בין השמשות, יצא יהודי בשם הרב סלובטיצקי לפקח על סגירת החנויות, והגיע לחנות אחת שהיתה פתוחה, ולקוחות רבים גדשו את מבואותיה.

הרב סלובטיצקי ניגש אל בעל החנות וניסה לשכנעו שינעל את חנותו, אך זה סירב בעקשנות. בשלב מסוים ניגש הרב סלובטיצקי אל המזוזה שהיתה בפתח החנות, ואמר בקול רם לעיני כל הנוכחים: "אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותיי, שקיימתי את מצוות התוכחה שלי, וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-הבית שישגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות..."

יורה דעה כרך ט' האורה חיים שבין ד"ר -

בבוא

הלכות ספר תורה, מוזחה, שי"וח הקן, חדש, ער"ח זכו' סימנים ע"ד - שכ"ז שבין ד"ר.

מחיר רגיל ~~165~~ ₪

מחיר השקה 149 ₪

שולחן ערוך מהדורת 'דרשו'

לאסוקי שמעתתא מלל ביאורים, מקורות ומדרי ועממי ההלכות על סדר השו"ע והרמ"א, ליבון וכידוד של מקורות ההלכה מראשיתה ועד פסיקת מרנא השולחן ערוך.

אליבא דהלכתא מלל את פרטי הדינים, פסקי הלכות והוראות למעשה מגדולי האחרונים והפוסקים בכל העניינים המעשיים המצויים לפי סדר השו"ע והרמ"א.

לאחד ההצלה הגדולה בסיעתא דשמי"א של 'המשנה ברורה' מהדורת 'דרשו', הופיע הכרך 'הראשון של 'השולחן ערוך' מהדורת 'דרשו', בשליו פורסם ספר נפלאה של המדורים החדשים אשר נערכו על ידי חבר תלמידי חכמים בשקידה על ליבון ההלכה מסקרוותיה ועד ההלכה למעשה מגדולי הפוסקים.

45 יתומי

מתחתנים באדר אחרי פו

רב רבנן, מרן הגרש"א שטרן שליט"א

בברכה נדירה:

"כל התורמים 450 ₪ עבור

45 היתומים הנישאים בין פורים לפס

**יזכו להכנס לחג הפ
בהרחבה
ובשמחה"**

לתרומות עבור 45 יתומים המתחתנים באדר
אחרי פורים - קרן מס' 10840

(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

ס

רים

ח,

נסח

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10840

1800-39-47-47

שמע על כך אלוף משנה אחד, שהכיר את הבחור, בא אלי ואמר לי: "אתה יודע, הרב אלבז, הוא יוכל להיות אחד המהנדסים הגדולים ביותר של מדינת ישראל... יש לו מוח אדיר". אמרתי לו: "מה, באמת? הוא כזה גאון? אם כן, אני אתאמץ עוד יותר שעם ישראל לא יפסיד אותו... אסור לעמנו לאבד כזה חכם!"

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על קדושת המשכן ובית המקדש

"וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחָכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת" (שמות ל"ה, ל"א)

כשהייתי נער צעיר, בגיל בר מצוה, למדתי בישיבת "תפארת ישראל" בחיפה.

ראש הישיבה שלנו, רבי מאיר דב רובמן זצ"ל, שגאון גדול וענק רוח היה, נהג למסור לנו שיחות עמוקות, למרות היותנו נערים צעירים. באמצעות שיחותיו גרם לנו הרב לדבוק בתורה הקדושה ובחכמיה. שיחות אלו נערכו בספרו "זכרון מאיר", ועל אף שנפטר לפני כארבעים וחמש שנים, תורתו עדין מהדהדת. זכורני דרשה נפלאה שדרש הרב על פרשתנו:

הקב"ה לקח את בצלאל בן אורי, ומלא אותו רוח אלוקים - רוח הקודש, נתן בו חכמה, תבונה ודעת גבוהים מאוד, ונטע בו את כל המידות העצומות והנפלאות שצריך שתהיינה לאדם רם המעלה. כל זאת, כדי שיעסוק במלאכת המשכן, בזהב בכסף ובנחושת.

לכאורה לא מובן מה הצורך בכל זה. בכל מדינה ניתן למצוא אנשים בעלי כישורים, ידע ומיומנויות, שעוסקים בהצלחה רבה בעבודות נגרות, פחחות, צורפות וכדומה. אנשים כאלו היו מסוגלים, לכאורה, לבנות וליצור את כלי המשכן ללא קושי ניכר. מדוע, אפוא, היה צורך לקחת את בצלאל בן אורי, ולמלא אותו חכמה, תבונה ודעת? לשם מה הוא היה זקוק לכל המעלות הגדולות והנפלאות הללו?

לדעת לכוון לרצון הבורא

ביאור העניין, כי מלאכת הקמת המשכן איננה מלאכה פיזית גרידא, ובוודאי שלא די ליצור את הצורה החיצונית והאומנותית בלבד. את המשכן וכליו צריך ליצור ולעשות באותה מחשבה ובאותה כוונה של בורא עולם, צריך לדעת לכוון לדעת עליון. רק באופן זה יעמדו המשכן וכליו על מתכונתם, ויהיו ראויים וכשרים ליעודם הרוחני.

בעולם יש אומנים גדולים, אך הם אינם ראויים להקים את משכן ה'. רק אנשים צדיקים וקדושים כבצלאל בן אורי, ולצידו אהליאב בן אחיסמך, הם מתאימים להיות בוני המשכן, וכדי שתצלח מלאכתם - מילא אותם ה' ברוח אלוקים, וחנן אותם בחכמת לב מיוחדת.

הקב"ה אומר למשה (לעיל לא, ו): "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר צויתך". כיצד?

בני ישראל הביאו את תרומותיהם למשכן - "ויבואו כל איש אשר נשאו לבו, וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה'". הם הביאו

את כל החומרים שנדרשו להקמת המשכן וכליו ובגדי הכהונה - זהב וכסף ונחושת, תכלת, וארגמן ותולעת שני, ושש ועיזים, עורות אילים מאודמים, ועורות תחשים, עצי שטים, אבני שוהם, אבני מילואים.

מה עושה אומן רגיל? לוקח אחד מן החומרים שנתרמו, ובונה בו את הכלי הנדרש. למשל, לוקח מטיל זהב של אחד התורמים, לא משנה של מי, ומצפה בו את כלי המשכן השונים - הארון, המזבח, הקרשים וכל שאר הכלים שהתורה ציוותה לצפותם זהב. מבחינתו לא משנה איזה זהב משמש לאיזה כלי, העיקר שהוא בונה לפי ההוראות, והחומר ממלא את ייעודו.

אבל למלאכת המשכן זה לא מספיק. כאמור, צריך לדעת לכוון לדעת עליון, צריך לדעת מהו רצון ה', איזה זהב מתאים לאיזה כלי. כמו כן, צריך לדעת מה הייתה המחשבה של התורם בשעה שהביא את תרומתו למשכן, ולכוון לכונתו. בלי זה, חסר בעיקר המלאכה. לבצלאל הייתה החכמה האלוקית הזאת. הקב"ה מילא אותו רוח אלוקים, ועל ידי כך היה יודע "לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחושת", דהיינו, ידע לכוון למחשבות של מעלה ולמחשבותיהם של בני אדם, ולפי זה ידע להתאים כל תרומה למטרה המדויקת שלה.

בצלאל, בחכמתו האלוקית, ידע להקים את המשכן ולהביאו אל שלמותו, עם כל המחשבות והכוונות. על ידי כך זכה להקים את משכן ה' שתהיה בו השראת השכינה.

עלינו לדעת: המעלה הגדולה של המשכן והמקדש - היא השראת השכינה.

נצטוונו בתורה הקדושה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוךך במקום אשר יבחר, בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות" (דברים טז, טז). כל אדם מישראל היה עולה לבית המקדש שלוש פעמים בשנה. בימי הרגל הוא היה מקריב קורבנות, רואה כהנים בעבודתם, ולויים בדוכנם וישראל במעמדם. מה יותר נפלא מזה? (עיין תוספות בבא בתרא כא ע"א ד"ה כי מציון).

אך מה הייתה המעלה הגדולה והמיוחדת של כל המציאות המרוכמת הזאת? - השראת השכינה! על ידי השראת השכינה היה האדם שואב רוח של קדושה וטהרה, מתעלה ומתרומם למדרגות נשגבות.

לאחר הרגל היה האדם שב לביתו, חוזר לשגרת חייו, ושוקע לתוך ימים של חולין. הוא היה מעבד את שדותיו, את פרדסיו וכרמיו. חורש, זורע, נוטע, קוצר, זומר. אבל בתוך כל החולין הזה, כל העת הייתה מלווה אותו הרגשה של קדושה וטהרה - אותה הרגשה מיוחדת שנחקה בנפשו בימי העלייה לרגל.

חלפו כמה חודשים, שוב מגיע הרגל. שוב הוא עולה לירושלים, למלא מחדש את ה"מצברים" הרוחניים שלו. אם, למשל, הרגל האחרון היה סוכות, הרי עברו עליו חמישה חודשים ארוכים של חולין עד לרגל הבא - פסח. אמנם במשך כל חודשי החורף לא פג הרושם העילאי של ימי הרגל של חודש תשרי, אבל עצם הידיעה שהנה הוא שב ועולה לירושלים, הייתה מפיתה בו התרגשות מחודשת.

ההתעלות הגדולה שהאדם היה זוכה לה במשכן ובבית המקדש, הייתה מלווה אותו כל הימים. הוא יכול היה לחיות את שגרת חייו בלי דאגה למצבו הרוחני, כי ידע שהקב"ה צמוד אליו. גם כשהוא עובד בשדה ובכרם, הוא מרגיש כאילו הוא נמצא בבית המקדש, הקדושה חופפת עליו כל היום.

השפעתו העצומה של רגע במקדש

רבי אליהו זצ"ל מוילנא, המכונה "הגאון מוילנא" [וכן "הגאון"], היה מגדולי חכמי התורה שבישראל.

ניגש אליו אדם ושאלו: "כל עם ישראל, בכל דור ודור, מתחננים: 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', 'ותבנה ירושלים עירך במהרה בימינו', ועוד כהנה וכהנה תפילות ותחנונים על בניין בית המקדש. מדוע? מה יש בבית המקדש הזה, שכל כך נכספים אנו ומשתוקקים אליו?"

השיב לו הגאון במתק שפתיים, ואמר: "הן יודע אתה, ש'יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה' (אבות ד, יז), אך דע לך, שמוכן אני לתת את כל שכר העולם הבא שלי, תמורת רגע אחד בבית המקדש!"

לכאורה, אמר לו הגאון כך, כיון שברגע אחד בו נמצא האדם בבית המקדש, יכול הוא להשיג חכמת ה' וקדושה ומעלות רוחניות נשגבות, יותר ממה שאפשר להשיג בשבעים שנות חיי עמל.

על ידי רגע אחד בבית המקדש, זוכה אדם להגיע להכרה האמיתית ולאמונה הצרופה, באופן שכל לבו מתמלא ומתרגש ממנה, וכל רצונו ומאודו נהפכים להיות דביקות בה'.

"טעמו וראו" את מתיקות התורה!

ונהנה כיום, שאין לנו לא כהן ולא נביא, ולא בית מקדש שיכפר, הדרך היחידה לקנות את החכמה הנפלאה ואת הדביקות בו יתברך, היא באמצעות לימוד התורה הקדושה.

כאשר באים לדבר ולעורר על עם ישראל בגלותו, ועל חורבן הרוחניות של האומה היהודית, חייבים לזכור מנין שאבו כל החכמים והגדולים שבעם ישראל את חכמתם הנפלאה, אשר כל חכמי העולם לא הצליחו להשיגה, ונחשבו כעשבי השדה בפניהם.

כל החכמה הנפלאה הזו שאובה מתוך התורה הקדושה, "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד, מד).

כיום, למרבה הצער, רבים מבני עמנו אינם מכירים את תורת ישראל היכרות אמיתית. הם לא מבינים ולא יודעים, שהתורה היא המקור לחכמה הגדולה ביותר שיש בעולם. רק אלו הלומדים אותה בלב ונפש, ומתמידים בלימוד - זוכים להבין באמת את חכמתה.

אנשים הרחוקים משמירת תורה ומצוות, רואים את בחורי הישיבה והאברכים שוקדים יומם ולילה בלימוד התורה הקדושה, מתוך חשק, מתיקות והתלהבות, והם תמהים ומשתוממים על כך.

רבים מהם מבקשים לדעת: "מדוע האברך הזה כל כך דבק בגמרא? הציעו לו משכורת של מאתים אלף שקל לשנה, עם רכב צמוד ועם תנאים מעולים, ובכל זאת הוא לא מוכן לעזוב את לימוד הגמרא. איך קורה דבר כזה, ולמה?"

אדם שלא טעם בעצמו את מתיקות התורה, לא יוכל להבין את התשובה על התמיהה הזו. רק לאחר שיהגה בעצמו בתורה הקדושה זמן מסוים, ויראה את חכמתה הנפלאה ויעמיק בה - רק אז יוכל להבין מדוע אנו משתוקקים ללמוד אותה, ואיננו מוכנים לעזוב אותה בשום פנים ואופן. וכבר נאמר לנו: "טעמו וראו כי טוב ה'" (תהלים לד, ט), "כי הם חיינו ואורך ימינו, ובהם נהגה יומם ולילה" (מברכות קריאת שמע).

על כזה גאון לא אותר!

לפני כשלושים שנה אירע מעשה, שזכיתי ב"ה להיות חלק ממנו: היה אצלנו תלמיד בעל לב טהור ושכל נפלא. הבחנתי בו שעדיין לגדולות וכוונותיות אותו, כמובן, שימשיך את לימודיו בישיבה הקדושה. שמע על כך אלוף משנה אחד, שהכיר את הבחור, בא אלי ואמר לי: "אתה יודע, הרב אלבו, מה הוא יכול להיות? הוא יוכל להיות אחד המהנדסים הגדולים ביותר של מדינת ישראל... יש לו מוח אדיר, איך אתה לא מעודד אותו ללכת ללימודים אקדמאיים?"

כמובן, בתוך תוכי ידעתי זאת, רק שאותו אלוף משנה אימת וחזק אצלי את הדבר. אמרתי לו: "מה, באמת? הוא כזה גאון? אם כך, אני אתאמץ עוד יותר שעם ישראל לא יפסיד אותו... אסור לעמנו לאבד כזה חכם, כזה גדול בתורה, שיעמיק וינחיל את התורה לעם ישראל!"

דבריה הזכים, שיצאו מלב גדוש וספוג באהבת תורה, נגעו לליבו הרחום של הרב שך. הוא פנה לאבי ואמר לו: "רבי משה, היא ניצחה אותך בדין. מקובלני מרבתי שמי שבוכה בשביל תורה - מובטח לו שיתקבלו תפילותיו!"...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אחת עד שהגיעו לפרקן. רובן זכו ברבות הימים להינשא לתלמידים חכמים וגדולי תורה.

אחת מהבנות עמדה במלוא התוקף על הדרישה להינשא דווקא לבן תורה אמיתי, שכל חפצו ועסוקו יהיו אך ורק בלימוד התורה. היא לא היתה צעירה, והתמודדה עם קושי מסוים במציאת שידוך מתאים, אך בכל זאת לא העלתה על דעתה להינשא לבחור שאין תורתו אומנותו, במלוא מובן המילה.

לאחר בירורים רבים, נודע לאבי על בחור מצויין ששיבחו אותו בלימוד בשקידה, ועל היותו מלא ביראת השמים ומידות טובות. לאבי היה נראה שהשידוך יכול מאוד להתאים עבורה, אלא שמשום מה, הבחור המוצע קבע לעצמו עקרון, להתפרנס דווקא ממעשה ידיו. הוא אמנם התכוון להמשיך וללמוד גם לאחר חתונתו, אך יחד עם זאת לעבוד כמה שעות ביום למחייתו.

משנודע הדבר לבחורה, התעקשה שאיננה מוכנה בשום פנים ואופן אפילו להיפגש עם בחור כזה, שלא ילמד מבוקר ועד ערב. כל השכנועים והדיבורים בכל מיני אופנים לא הועילו לשנות את דעתה, היא עמדה עיקשת על שלה בכל התוקף.

בגלל מורכבות המקרה, ביקשה ממני אמי שאפנה למרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, ואבקש ממנו שיקבל את הורי לייעוץ בענין. הזדרזתי לביתו, וכששמע על כך נענה בהסכמה וקבע לנו זמן.

מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, בספרו 'תורת הבית' (פרק ז) מרחיב בענין כח השאיפה וכח הביקוש, דברים חשובים ביותר לכל חלקי עבודת ה'.

הוא כותב שחכמי הלב שה' נתן חכמה בליבם, הם אותם האמורים מיד בהמשכו של הפסוק - "כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אותה": "כלומר, כל מי שהיתה תשוקתו לעשות מלאכת המשכן, והסכים בדעתו להתקרב אל המלאכה להתבונן איך לעשותה, נתן בו ה' את החכמה והדעת איך לעשותה".

מוסיף ה'חפץ חיים' לכתב יסוד גדול וחיוני: "ודבר זה שייך לכל ענייני הטוב, בין בעניינים ששייכים לענייני הקודש, ובין בענייני למוד התורה... אם אחד יסכים בדעתו להשתדל, בודאי הקדוש ברוך הוא ייתן לו דעת בלבבו, ויעזרהו להוציא מחשבתו אל הפועל!"...

בכך הוא מבאר את הפסוק הנאמר בתהלים: "אנוכי ה' אלקיך המעלך מארץ מצרים, הרחב פיך ואמלאהו" (פא, יא). הכוונה היא, אומר החפץ חיים, "הלא אני העלתיך ממצרים לתת לך את התורה, על כן הכן עצמך והרחב פיך ככל שביכולתך, ואמלא את פיך מצוף דבר אמריה".

כלומר, כדי שהקדוש ברוך הוא יוכל למלא את פיו של האדם מצוף דברי אמריה של התורה, ראשית צריך האדם להכין את עצמו, לשאוף לרכוש את קנייני התורה, ולהרחיב את פיו בתפילה ובבקשה שיזכה להשיג כמה שיכול מצד עצמו, ואז יזכה ל'ואמלאהו'.

"מי שבוכה בשביל תורה, מקבל בסוף" - אמר הרב שך בפסקנות

לפני שנים רבות אירע בבית הורי מעשה מופלא, שהותיר בי רושם רב בעניין כח הביקוש, וממנו ניווכח שוב את הידוע ש'אין דבר העומד בפני הרצון'.

מעשה שהיה כך היה:

בילדותי, התגוררו בביתנו מספר בנות שלא מבני המשפחה. חלקן משום שלא היה להן בית מתאים לגדלן כראוי בהווי תורני, או שבית מגורן היה בסביבה בלתי חרדית, ולחלקן היו בעיות שונות אחרות, כל אחת והמקרה הקשה שלה. אבי מורי זצוק"ל ואמי הצדקנית ע"ה, אימצו אותן בטוב ליבם לביתם, והרעיפו עליהן מלוא חופנים ברוח ובגשם. הן התגוררו בביתנו וחשנו עמן ממש כבני משפחה

מוסיף ה'חפץ חיים' יסוד גדול
וחיוני: "ודבר זה שייך לכל ענייני
הטוב, בין בעניינים ששייכים
לענייני הקודש, ובין בענייני למוד
התורה... אם אחד יסכים בדעתו
להשתדל, בוודאי הקדוש ברוך
הוא ייתן לו דעת בלבבו, ויעזרהו
להוציא מחשבתו אל הפועל!..."

שאולי אמה בגן עדן היא זו שפעלה ישועות עבודה, ועוד כמה השערות מעין אלו.
אך הסבא, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, שהיה בחדר הסמוך, התערב בשיחה ואמר: "אין כאן נדון בכלל. הלא כל מגמתה ורצונה היו להנשא לבן תורה, ולכן זיכו אותה משמים לכך..."
ואכן, היא סיפרה בעצמה כי כבר מגיל ילדות, אמר לה סבה, רבי יוסף חיים, שגידל אותה בביתו כבת: "כדי לזכות בבעל תלמיד חכם, אל לך להמתין לרגע האחרון - כבר מהיום תתפללי על כך!". את עצתו הקדושה שמרה ברוחה, והיא העידה על עצמה שהתפללה על כך דבר יום ביומו.
ברבות הימים, כאשר זכתה לראות עולמה בחייה - בנים וחתנים מופלגים, מורי הוראה ומרביצי תורה, שאלו אותה איך זכתה לכך; והיא השיבה באותה מטבע לשון בה השתמש רבי יוסף חיים עשרות שנים קודם לכן: "כי רציתי!".
הוסיפו לשאול: "הלא אנשים רבים רוצים, ולא כלום עולה בידם". שמעה הרבנית והשיבה: "ההבדל הוא שאני רציתי רק את זה! זה ורק זה היתה כל שאיפתי - לראות את בני וצאצאי גדולי תורה ויראי אלוקים!".

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

בשעה היעודה, עלו הורי והבחורה המדוברת למעונו של הרב שך. אבי הציע בפניו את נתוני ההצעה, והסביר לו מדוע הוא מעוניין לקדם את השידוך. הרב שך ביקש לשמוע גם מהצעירה את דעתה, ולאחר ששמע את דבריה, פנה אליה ואמר לה ברוך ונועם:

"הרבה צדיקים וגדולי תורה עבדו לפרנסתם, וגדלותם נותרה בעינה, ונעשו לתלמידי חכמים. אדרבה, בפרט שלפי המדובר, הבחור המוצע לך הוא בעל יראת שמים ומידות טובות, ודאי תהיה לך אפשרות לשכנע אותו להיות שקוע לגמרי בעולמה של תורה ולעזוב את עסקי הפרנסה..."

תוך כדי הדברים, פרצה לפתע הבחורה בבכי עז, ואמרה ברגש: "ראש הישיבה, אני מוותרת על הכל, פשוט על הכל. לא אתנגד לשום דבר, לא יהיה אכפת לי אפילו להינשא לחתן בעל מום, ובלבד שיהיה 'בן תורה', שכל היום יישב וילמד! על זה אני חולמת כל השנים!".

דבריה הזכירים שיצאו מלב גדוש וספוג באהבת תורה, ושאיפה עזה להקים בית של תורה, נגעו לליבו הרחום של הרב שך. הוא פנה לאבי ואמר לו: "רבי משה, היא ניצחה אותך בדין. מקובלני מרבתי, שמי שבוכה בשביל תורה - מובטח לו שיתקבלו תפלותיו!".

ואז הורה להורי הוראה מעשית: "כל הצעה שתגיע, תעזרו לה לבדוק ולברר את טיבו של הבחור, והיא מעצמה כבר תחליט אם זה מתאים לדרישותיה".

כעבור תקופה קצרה נוכחנו שדברי הרב שך התממשו. עלתה הצעה מסוימת של בחור מופלג, שכבר אז היה ידוע לתהילה בבקיאיותו העצומה במסכתות הש"ס, ונמנה על בחירי בני הישיבות דאז. השידוך התקדם במהירות בלתי צפויה, כאשר כבר לאחר פגישה אחת אמר הבחור לשדכן שהוא חש שזה השידוך שלו: "בדיוק אשה כזו אני מחפש", אמר, "אשה שתאפשר לי ללמוד כל חיי ללא הפרעות".

השידוך נסגר בשעה טובה, ועד היום, לאחר עשרות שנים, בעלה נמנה על טובי האברכים השוקדים על התורה ולא מש מאהלה, בדיוק כפי שחשקה והתפללה אשתו.

"כל מגמתי היא שבני יגדלו בתורה"

במשפחתנו מסופר מעשה נפלא, אודות הסבתא הצדקנית חיה רוחמה קופשיץ ע"ה, אמם של הרבנים הגאונים לבית קופשיץ, וחמותו של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל:

בעלה, הגאון הצדיק רבי צבי קופשיץ זצ"ל, היה מצדיקי עולם בהנהגותיו ובאורחותיו, ומרן ה'סטייפלער' זצ"ל דיבר אודותיו בבטוי הערכה נדירים. כאשר זכתה לבוא עמו בברית הארוסין, דנו בני המשפחה בינם לבין עצמם, כיצד זכתה הכלה בבעל בן תורה כה חשוב, למרות היותה בת עניים ויתומה מילדות. היה מי שאמר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הגדול של לרג המתנה

תרום 28 ל
למשך 14
סך כל התרום

ומקבלים
במתנה

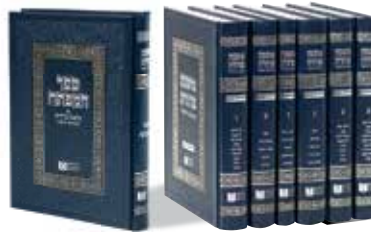
סט 'משנה
ברכה 6

ספר 'ה
על 'משנה

הכרך החדש
בהוצאת

שווי המתנה בה

תורמים לארגון
'אחינו' זרוע הקירוב
של 'דרשו'
ומקבלים מתנות
ענק של ספרים
מארגון 'דרשו'.
ללא הגרלות וללא כוכביות

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 312 ש"ח

ומקבלים
במתנה

סט 'משנה ברורה'
6 כרכים כריכה קשה

ספר 'המפתח'
על 'משנה ברורה'

שווי המתנה בחנויות 488 ש"ח

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

ומקבלים
במתנה

סט 'משנה ברורה'
6 כרכים כריכה קשה

שווי המתנה בחנויות 425 ש"ח

דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אל יאחזיקו לך שר
ל הוצאת הכרך החדש של שו"ע מהדורת 'דרשו'

שימו לב:
ניתן לתרום ולהזמין
ספרים בעמדות
נדרים פלוס
ובמשרדי דרשו
02-5609000

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 364 ש"ח

ומקבלים
במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

הכרך החדש של שו"ע

בהוצאת 'דרשו'

שווי המתנה בחנויות 574 ש"ח

ש"ח לחודש
חודשים
מה 392 ש"ח

קבלים
מתנה

ה ברורה'

יכנה קשה

מפתח'

ה ברורה'

ש של שו"ע

'דרשו'

חנויות 637 ש"ח

"אני נורא התרגשתי, הקול שלי רעד, דמעות זלגו מעיני, וגם הקהל התחיל לבכות... היו שם בכיות נוראות, ואז אמרתי: 'ריבוננו של עולם, אנחנו עומדים כאן מאות יהודים שלא לימדו אותם להתפלל, לא לימדו אותם לשמור שבת, לא לימדו אותם לצום ביום כיפור, אבל לימדו אותם לבוא ל'יזכור'. ריבוננו של עולם, אתה תיקח את האותיות הללו, תצרף אותן למילים ומשפטים, ותחיש ישועה לעמך ישראל"

הרה"ח ר' יוחנן בריזל, עם סיפור מרגש על הקהלת יהודי טרנופול, לתפילה ייחודית וחריגה מאוד ביום הכיפורים, לפני קרוב ל-30 שנה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (שמות ל"ה, א')

בתקופה הראשונה של הפעילות שלי באוקראינה, למדתי לדעת שיש דבר מאוד מעניין: אני תמיד חשבת, כך לימדו אותי בחיידר בירושלים, שיש שלוש מצוות הכי חשובות בתורה, שכל כך צריכים להיזהר שלא לעבור עליהן, עד כדי חשש של 'ייהרג ואל יעבור'.

עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים!

לימדו אותי גם, ששמירת שבת זה הבסיס לחיים יהודיים, ובלי זה אתה בכלל לא מתחיל להיראות כמו יהודי, וכן לימדו אותי שחמץ בפסח זה נורא נוראות, ה' ישמור ויציל. עובדים קשה לנקות את הבית שבועות וחודשים מראש, כדי שלא נגיע חס וחלילה, חס ושלוש, למצב שבו יש ספק קל שבקלים שמא חלילה וחס נכנס פירור קטנטן של חמץ לפה. אבל כשהגעתי לאוקראינה, למדתי שהיהדות מבוססת על שלושה דברים אחרים: אמירת 'יזכור' ביום טוב, אכילת מצות בפסח, כולל שבוע לפני ושבע אחרי פסח, ורכישת 'לוח שנה' יהודי. זה הבסיס להכל, והמצוות האלו יותר חשובות מיום כיפור, שבת ומילה...

ראיתי יהודים שלא היה להם שום מושג ביהדות, אבל ל'יזכור' הם הגיעו. אפילו כאלו שיש להם הורים חיים ובריאים, אין קשר, צריכים להתייצב ב'יזכור' בבית הכנסת, ובשום אופן לא מוותרים על זה.

כך גם מצות בפסח. הייתי מנסה לדבר איתם על זה שאסור לאכול חמץ, הסתכלו עלי בעיני עגל, מה זה חמץ? למה אסור לאכול? איך אפשר להסתדר בלי לחם שבוע שלם? זה לא הגיוני בכלל! אבל לוותר על אכילת מצה? חלילה וחס! הם ייפכו את העולם כדי להשיג מצות! ולוח השנה... ובכן, זה פשוט, אם חייבים להגיע ל'יזכור', ואם חייבים לאכול מצות בפסח, אז כמובן שצריכים לוח שנה יהודי, כדי שיידעו מתי אוכלים מצות ומתי אומרים יזכור. לא כך?

אני לא יהודי...

אני אספר לכם אנקדוטה קטנה, שתמחיש עד כמה הנושא הזה של אמירת 'יזכור', תופס מקום חשוב בתרבות המקומית של יהודי

אוקראינה. הייתי פעם ביום טוב בברדיטשוב. כמובן שבמקומות האלו אנחנו משתדלים שהתפילה לא תהיה מדי ארוכה, כי גם כך רוב רובם של המתפללים לא מבינים מילה וחצי מילה מהם אומרים, וזה מאוד קשה להם להתפלל במשך שעות ארוכות. מאחר ואמירת ה'יזכור' חשובה כל כך, יש רבים שבאים רק ל'יזכור', ולכן קובעים מראש שעה מוסכמת, ומפרסמים בקרב יהודי המקום שבשעה כך וכך יגידו 'יזכור' בבית הכנסת. מאחר והגענו ל'יזכור' והשעה היעודה עדיין לא הגיעה, עשינו הפסקה. ישבתי בחוץ ואמרתי תהילים, ופתאום מגיע מישהו, ומושיט לי פתק עם שמות ולצדו גם סכום כסף מכובד מאוד, ביחס ליכולות של האוקראינים באותן שנים: "כבוד הרב", הוא אומר לי באוקראינית, "אני מבקש שתגיד 'יזכור' על השם שרשום כאן". אמרתי לו: "למה שאני אגיד 'יזכור'? בוא תיכנס אתה לבית הכנסת, ותגיד 'יזכור' יחד עם כולם. יש לנו את הנוסח כולו כתוב באוקראינית, זה לא ארוך...". הוא צחק ואמר לי: "לא לא... אני לא יהודי. אני לא יכול לומר 'יזכור'

בבית הכנסת, זה יהיה מצחיק!".

עכשיו הוא כבר ממש תפס את תשומת הלב שלי... "אתה לא יהודי? אז על מי אתה רוצה שאני אגיד 'זיכור', מה הסיפור?" אמר לי הגוי שהיה לו שכן יהודי, הוא היה מבוגר, והשכנים היו עוזרים לו מדי פעם: "הוא היה אדם מאוד נחמד, אז הייתי נכנס אליו לפעמים, לשתות קצת וודקה ביחד, לשוחח איתו וגם לעזור לו פה ושם. "מדי פעם הוא היה מבקש ממני טובה. 'בבית הכנסת אומרים 'זיכור', אני אתן לך פתק עם שמות ההורים שלי וגם סכום כסף, אתה תלך לבית הכנסת, תתרום את הכסף ותבקש מהרב שם שיגיד 'זיכור' על ההורים שלי'.

"הייתי עושה לו את הטובה הזאת. עכשיו הוא נפטר, לא השאיר ילדים המסכן, ואני יודע שאם היו לו ילדים הם היו אומרים 'זיכור' על הנשמה שלו, לכן, בגלל שהוא היה כזה שכן טוב, החלטתי שאני אדאג לו כאילו הייתי בנו. רשמתי את השם שלו ואת השם של אבא שלו, ואני רוצה שתגיד עליו 'זיכור'..."

דווקא אמירת 'זיכור'

בתקופה הראשונה, היה לי קצת קשה לעכל את הדביקות הספציפית במנהג הזה. אני מנסה ללמד אותם לומר 'קריאת שמע', מינימום של שמירת שבת, אני מנסה להקנות להם את הבסיסי הכי יסודי של היהדות, ומרגיש שאני מטפס על קירות, והם, מכל מצוות התורה ומכל מנהגי היהדות, מחזיקים דווקא ב'זיכור' בחוזקה? למה? אני מבין שזה חשוב, וזה עניין של זיכרון הנפטרים, אבל הם לא מדליקים נרות נשמה, לא אומרים קדיש, כלום כלום. רק 'זיכור'.

אחרי שחשבתי על זה קצת, הבנתי שכנראה יהודי אוקראינה, לפני העידן הקומוניסטי, גם עשו עסק מיוחד מ'זיכור' יותר ממקומות אחרים, ולכן זה חדר כל כך עמוק ועבר לילדים שלהם בירושה, מספר דורות קדימה. המנהג הזה שרד את הרדיפה הקומוניסטית, וגם אנשים שכבר אין להם שום קשר ליהדות, מחזיקים במנהג הזה בחוזקה.

כשהגעתי לעשות את הימים הנוראים בעיר טרנופול, ראיתי שבראש השנה לא באו רבים לבית הכנסת. אמרו לי שהקהל הגדול יבוא רק ביום כיפור, לתפילת 'זיכור' מיד לאחר מכן הם מתפזרים שוב, עד ל'זיכור' הבא...

היו שם יהודים שכן באו לבית הכנסת ל'כל נדרי', נשאו להתפלל, היו גם כמה כאלו שהיו ברמה יותר מתקדמת וממש ידעו הלכות בסיסיות כולל שמירת שבת וכדו'.

רוב אלו שבאו להתפלל היו מבוגרים, כאלו שעוד זכרו את התפילות בימים הנוראים לפני המהפכה הקומוניסטית. אנשים בני 70 או 75, שהיו שומרי תורה ומצוות לפני שבאו הקומוניסטים, ועקרו אותם מהישיבות ומתלמודי התורה.

היה שם אפילו יהודי אחד, כבן שמונים, שהביא אתו את המחזור הישן שלו! מחזור שהחזיק מעמד והיה מוסתר בביתו במשך כל שנות השלטון הקומוניסטי! אני מינית אותו להיות ה'בעל מקריא', אני תקעתי בשופר והוא אמר לי 'תקיעה שברים תרועה...'. הוא מאוד

מאוד התרגש מהתפקיד החשוב.

הוא אפילו זכר שהם נהגו לומר את כל התהילים בלילה, אבל הוא התבלבל בין ראש השנה ליום כיפור ורצה להישאר בבית הכנסת בלילה ראש השנה, כדי לומר את כל התהילים, כי הוא זכר שיש בזה ענין גדול. הסברתי לו שבראש השנה אוכלים סעודה, ומי שרוצה אומר אחר כך תהילים ובוודאי שזה מנהג טוב ורבים נוהגים כך, אבל העיקר הוא ביום כיפור, אז יש עניין גדול לומר תהילים ברוב עם אחרי תפילת ערבית.

הם אמרו לי מראש, שרוב יהודי המקום יבואו רק לאמירת 'זיכור' ומיד לאחר מכן יחזרו לבתיהם.

שהייתי שם בעשרת ימי תשובה, ניסיתי לפעול כמה שיכולתי בקרב יהודי המקום, ולפני יום כיפור החלטתי לעשות להם תרגיל...

חשבתי לעצמי שאני צריך לנצל את הטקס הקצר הזה של 'זיכור' ולצקת בתוכו הרבה יותר תוכן, כדי לתפוס אותם ברגעים הללו שהם מקדישים ליהדות, ולהפוך אותם למשמעותיים יותר.

היום הקדוש הגיע, התפילות התנהלו בצורה די שגרתית, התפללתי מכל הלב, אני ניגשתי לעמוד בתפילות, וכמובן ששם אני לא מתפלל בנוסח הקרלינאי שגדלתי עליו. שמה מכניסים בתפילה הרבה מאוד שירים וניגונים, בעיקר ניגונים שהם מכירים, כך אפשר לומר את 'ונתנה תוקף' במנגינה של 'הבה נגילה' שבאופן מפתיע בעיני רבים מייצגת מוזיקה יהודית אותנטית... ואת 'וכל מאמינים' בניגון אוקראיני עממי, העיקר שיתחברו למעמד.

כשהתקרבה השעה היעודה לאמירת 'זיכור', החל בית הכנסת להתמלא מפה לפה. עוד ועוד יהודים נכנסו, עוד ועוד אנשים מבוגרים וצעירים, ילדים עם הוריהם. נהיה צפוף ואנשים ממשיכים להיכנס.

מלאך משמי מרום

במועד שבו היינו אמורים להתחיל 'זיכור', עליתי לבמה, לבוש בקפטן לבן, כיפה לבנה, מעוטף בטלית, הם הסתכלו עלי כמו על איזה שליח מיוחד שנשלח משמים, בחיים לא ראו אדם שנראה ככה.

קודם כל אמרתי, בוא נרוויח את העיקר. אם יש לנו כאן יהודים שבחיים שלהם לא אמרו קריאת שמע, ועכשיו הם יעשו מה שאני אומר להם, אני דבר ראשון אומר איתם קריאת שמע. עשינו מעמד קבלת עול מלכות שמים, והיו שם יהודים שבפעם הראשונה בחייהם אמרו קריאת שמע.

לאחר מכן אמרתי להם: "אני רואה שהבאתם לכאן את הילדים שלכם... אז אני רוצה לספר לכם סיפור, בשביל הילדים..."

נו... הפעלה לילדים בחינם, מי לא ירצה? כולם השתתקו והקשיבו לי ברוב קשב...

"ילדים יקרים, אולי לא שמעתם על הבעל שם טוב הקדוש, אתם יודעים מי הוא היה? הוא המנהיג הגדול של תנועת החסידות שנוסדה כאן באוקראינה. בעיירה מעוז'בוז' שנמצאת לא רחוק מטרנופול, ממש לא רחוק מכאן, חי רבי ישראל בעל שם טוב הקדוש. אפשר לספר עליו סיפורים במשך חודשים ואפילו שנים, אבל אנחנו עכשיו אני אספר לכם רק סיפור אחד, שקרה במעוז'בוז' הסמוכה, ביום

"שמעתי פעם ממורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ בית שמש שליט"א, שסיפר שהוא זוכר, שבצעירותו באו אליו שני אברכים, וסיפרו לו שהם הקימו בית כנסת קטן לחסידים מאותה קהילה המתגוררים בשכונה שלהם. בית הכנסת אכן התחיל לפרוח ולשגשג, אבל אז הם נאלצו לפנות את המקום, וכעת הם חייבים לקנות קרוואן..."

על שפת הלב שאינה משקרת, ועל חינוך מלב טהור

הרב עמרם בינעט

"וְנָשָׂא אֶהְרֵן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנֵי ה' תָּמִיד" (שמות כ"ח, ל')

התורה הקדושה מצווה את אהרן הכהן לשאת על לוח לבו את חושן המשפט, ובו האורים והתומים. למעשה שמות בני ישראל מופיעים פעמיים בבגדי הכהונה של הכהן גדול. פעם על הכתפיים באבני המילואים של האפוד, ופעם שנה על הלב, באבני החושן שעליהן חרוטים שמות השבטים.

אפשר לומר על דרך הרמז, שתפקידו של הכהן הגדול הוא לשאת את עם ישראל על כתפיו, לדאוג להם, להתפלל עליהם, לשאת בעול ולהשתדל עבורם, אבל זה לא מספיק לשאת אותם על שכמו, יש לשאת אותם גם על לבו, הם צריכים להיות חרוטים על לוח לבו. ולמה באמת? כי שפת הלב היא השפה החזקה והעוצמתית ביותר. כשאדם מנסה לעזור למישהו אחר בגלל שהוא מבין בשכלו שצריכים לעזור לו, המאמץ שלו יהיה מוגבל, הוא יעשה מה שביכולתו ולא יתאמץ מעבר לכך.

אבל כשהצורך לעזור מגיע מהלב, זה כבר סיפור אחר לגמרי. רצון הלב הוא הרצון החזק ביותר, והוא הגורם שיכול להניע אדם לעשות הרבה מעבר ליכולותיו הרגילות.

שמעתי פעם ממורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ בית שמש שליט"א שסיפר שהוא זוכר שבצעירותו, תקופה קצרה אחרי החתונה שלו, באו אליו שני אברכים מחסידות מסוימת, וסיפרו לו שהם הקימו בית כנסת קטן לחסידים מאותה קהילה המתגוררים בשכונה שלהם, ובית הכנסת אכן התחיל לפרוח ולשגשג בסייעתא דשמיא, אבל אז הם נאלצו לפנות את המקום, וכעת הם חייבים לקנות קרוואן, ולשם כך הם צריכים כסף רב.

"הם הצליחו להגיע ללב שלי", סיפר האדמו"ר, "הם גרמו לי להרגיש רחמים גדולים עליהם, אם אני לא אתן את כל מה שיש לי, הם פשוט יישארו ברחוב, מסכנים. באותו רגע נתתי להם צ'ק על סכום של כמה מאות שקלים, כל מה שהיה לי בחשבון הבנק באותם ימים. אני לא הכרתי אותם, אין לי קשר מיוחד לחסידות שלהם או לקהילה שאליה הם משתייכים, אבל הם הצליחו לדבר על לבי, ולכן נתתי את כל מה שהיה לי באותה עת."

הרבי רצה להמחיש לנו את העניין הזה, של 'לגעת בלב' של הזולת. ברגע שאתה מצליח להגיע ללב שלו, הוא יעשה את הכל למענך. התפקיד שלנו הוא גם לגעת בלב שלנו עצמנו, לגייס את הלב שלנו לעזרת הזולת, ולא פחות מכך לגייס את הלב שלנו לעבודת ה'. על זה בדיוק אומרת התורה שצריכים לאהוב ולעבוד את ה' יתברך "בכל לבבך".

אגב, גם במילה 'התלהבות' מסתתרות אותיות 'לב'. כי כשדרשן מלהיב את הציבור, הוא עושה את זה על ידי כך שהוא מצליח להיכנס לאנשים ללב. כשאדם מתלהב בתפילה, הוא מתלהב כי מילות התפילה יוצאות לו מהלב, לא מהפה.

"ונשא אהרן את משפט בני ישראל", איפה? על לבו! לזכור אותם בלב, ככה התפילות שהוא יתפלל עליהם יהיו הרבה יותר חזקות, הרבה יותר נלהבות!

לשלים עם הלב

יש סיפור חזק מאוד ששמעתי מהמשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על נערה יתומה שהיתה דואגת מאוד לאחים הצעירים ממנה, ומשמשת להם כדמות אם, מטפחת ומשקיעה את כל כוחותיה.

הילדים ידעו להעריך אותה על כך, ובאחת ההזדמנויות, כשיום ההולדת שלה התקרב, החליטו כמה אחים צעירים, להתארגן יחד

ולקנות לה מתנה לכבוד יום ההולדת, לאות הערכה והוקרה עבור האחות הכל כך מסורה עבורם.

כינסו האחים הצעירים אסיפה בחשאי, והחליטו שכל אחד ייתן את כל הכסף שיש לו, כדי לקנות לאחותם הגדולה מתנה. אחד נתן שני שקלים, אחיו הוסיף עוד שלושה וחצי שקלים, ילדה אחת קטנטנה נתנה רק 40 אגורות, ואחת נוספת נתנה עוד שקל ותשעים אגורות. ביחד נאסף סכום של שבעה שקלים ו-30 אגורות.

הפקידו כל האחים את הכסף בידיה של הילדה בת השש, ואמרו שמאחר והיא בת, היא בוודאי תדע לקנות את המתנה המתאימה ביותר עבור בת הנעורים המבוגרת מהם.

היא אכן לקחה את הכסף, וניגשה לחנות התכשיטים הקרובה, כדי לקנות תכשיט לאחותה...

נכנסה אל החנות, הסתכלה על התכשיטים הנוצצים שהיו סגורים כמובן מאחורי זכוכית מחוסמת, והתמקדה במיוחד בצמידים. באופן ספציפי תפס את העיניים שלה צמיד אחד שהיה משובץ באבנים בטוב טעם, ממש צמיד יפהפה ומתאים מאוד לסגנון של אחותה, כך לפי דעתה של הילדה בת השש.

בעל החנות הרים גבה כשילדה צעירה כל כך נכנס לחנות לבדה, אבל שתק. אחרי שראה שהיא נועצת עיניים בתכשיט, הוא שאל אותה לרצונה, והיא השיבה בביטחון מלא שהיא רוצה לקנות את הצמיד הזה עבור אחותה.

בעל החנות היה משועשע מהמחזה. הוא ראה שהילדה קומצת את ידה בחזקה וכנראה מחזיקה כסף. "כמה כסף יש לך", הוא שאל... והיא פתחה את כך היד והראתה לו... שבעה שקלים ו-30 אגורות.

לפני שדחה אותה, המשיך בעל החנות להשתעשע עוד קצת ושאל אותה: "אם את כבר קונה צמיד למה את נותנת אותו לאחותך, למה שלא תיקחי אותו בשבילך?".

השיב הילדה בתמימות שוברת לב: "אין לי כסף לשני צמידים, ולאחותי אני חייבת לתת מתנה. התארגנו ביחד כל האחים הקטנים לתת לה, בגלל שהיא אמא שלנו, היא דואגת לנו, מלבישה אותנו ורוחצת אותנו, היא מכינה לנו אוכל ועוזרת לנו לעשות שיעורי בית, היא עוטפת לנו את הספרים ושוטפת את הבית שיהיה לנו נעים לשהות בו. היא רק בת 14 וכבר מתנהגת כמו אמא גדולה, מגיע לה מתנה! לכן אנחנו רוצים לתת לה...".

שמע בעל החנות את התיאור, התרגש עד עמקי נשמתו, והסכים לעסקה. הוא לקח את שבעת השקלים ו-30 האגורות, ונתן לילדה את הצמיד ששוויו אלפי שקלים, עטף אותו יפה, ונתן ביד הילדה הקטנה שלקחה את הצמיד ורצה הביתה כדי לבשר לאחיה שהיא השלימה את ביצוע המשימה.

יומיים לאחר מכן חגגו האחים את יום ההולדת של אחותם הגדולה, עשו לה מסיבה נחמדה, ובעיצומה של המסיבה העניקו לה את המתנה היוקרתית.

הנערה מיד הבינה שמדובר כאן בתכשיט יקר מאוד: "מאיפה יש לכם את הצמיד הזה?", היא שאלה בחשדנות לא מוסתרת, והאחים השיבו בצהלה: "כל אחד נתן את כל כספו וביחד קנינו לך צמיד".

**שמע בעל החנות את התיאור,
התרגש עד עמקי נשמתו,
והסכים לעסקה. הוא לקח את
שבעת השקלים ו-30 האגורות,
ונתן לילדה את הצמיד ששוויו
אלפי שקלים, עטף אותו יפה,
ונתן ביד הילדה הקטנה שלקחה
את הצמיד ורצה הביתה**

בחרדה הנערה. היא היתה בטוחה שמדובר כאן בטעות, אולי הילדים לקחו את הצמיד בלי רשות חלילה. אצה רצה אל החנות, ניגשה אל מוכר התכשיטים וביקשה להשיב את הגזלה. אבל המוכר סירב לקבל את הצמיד בחזרה: "אחותך היתה כאן", הוא טען בתוקף, "היא שילמה לי על הצמיד הזה, יש לנו מדיניות שאנחנו לא מקבלים החזרות...".

האחות לא ויתרה: "מה זאת אומרת שילמה? כמה כסף היא שילמה?", והמוכר השיב, "היא שילמה תשלום מלא עבור הצמיד, לא חיסרה כלום".

המשיכה האחות להתעקש, שמא לקחו הילדים חלילה כסף בלי רשות ושילמו איתו, או אז השיב לה המוכר: "לא... הם לא שילמו את מחיר של הצמיד בכסף. יש דברים שקונים עם כסף, ויש דברים קונים עם הלב. את הצמיד הזה היא קנתה עם הלב! כי השאיפה הכל כך חזקה וכל כך מתוקה של האחים הקטנים שלך, לתת לך מתנה על כל מה שאתה עושה למענם, שווה יותר מכל סכום שבעולם!".

השפעה מיידית

עד עכשיו דיברנו על הכהן גדול, דיברנו להבדיל על מוכרי תכשיטים... על ילדים יתומים שרוצים להכיר טובה לאחותם הגדולה.

אבל איך זה קשור אלינו? לאנשים רגילים, הורים לילדים בלי עין הרע, איך זה מדבר אלינו?

אני רוצה לספר לכם סיפור נורא ששמעתי מכלי ראשון, והלוואי שלפחות משהו מאתנו ינסה ליישם אותו בעצמו, והיה זה שכרי מכל עמלי. וכך סיפר לי אחד מידידי הטובים את הסיפור הבא:

על כל המעלות שיש לכן שלך, תכניס בלב שלך אהבה אליו ואז תתחיל להתפלל תפילת 'שמונה עשרה', לפני שאתה הולך לישון, תשנן את זה שוב, ואני מבטיח לך שתראה שיפור גדול ביחסים ביניכם'.

"אתה שומע ר' עמרם", מספר לי החבר, "יצאתי מביתו של הרב עם הרשימה, והתחלתי לשנן אותה. פעם אחת, עוד פעם, אחר כך פעם נוספת, בערב לפני שהתפללתי 'מעריב' שיננתי אותה שוב, ובלי לה לפני שהלכתי לישון עוד פעם אחת..."

"למחרת בבוקר, אתה שומע? למחרת בבוקר!!! אני מתעורר מהשינה, נוטל ידיים, מתלבש, הולך להכין לי כוס קפה של שחרית, והבן שלי מגיע גם הוא, מתארגן לצאת לשיבה."

"מה נשמע אבא?," הוא שואל אותי בלבביות, 'איך אתה מרגיש היום? אני מאוד מרוצה ב"ה כי אתמול עשיתי 'הכנה' חזקה לקראת השיעור, ואני כבר מחכה לשאול את המגיד שיעור שלי שאלה חזקה מאוד בסוגיה...'."

"עמדתי שם המום, כאילו נפלה עלי פצצת אטום. הרב הבטיח לי שאראה שינוי, אבל הוא לא הבטיח לי שזה יקרה בתוך יום אחד!!! "לקחתי איתי את הרשימה, ומאז אני משנן אותה כל יום, היא כבר שגורה על לשוני, אבל אני לא מוותר עליה, הוספתי עליה עוד כהנה וכהנה. אתה יודע כמה מעלות טובות יש לכן שלי??? אין לך מושג בכלל, אז נכון שהוא לא בדיוק בסגנון שלי, ומה בכך? יש לו המון המון מעלות, ובעז"ה הוא ידע להתגבר על הנושאים שבהם הוא זקוק לשיפור, כמו שכולנו מתגברים ומתחזקים איש איש בעניינים שבהם הוא זקוק לשיפור."

"היום, אני מסתכל אחורה ולא יכול להבין איך יכול היה להיות נתק בנינו. הקשר שלי איתו הוא לשם דבר, מכל הילדים שלי, הוא הילד הכי קרוב אלי, וזאת למרות שהוא לא השתנה בכלל, הוא נשאר אותו הדבר, אבל אני שיניתי את התחושה בלב שלי, וממילא 'כמים פנים אל פנים', גם הלב שלו השתנה והקשר בינינו נהיה חזק ואמיץ באופן מיוחד... כי עם הלב אפשר לפעול דברים שאי אפשר לפעול בשום דרך אחרת."

"ברוך ה' זכיתי להקים בית נאמן בישראל, יש לי כמה וכמה בנים ובנות בלי עין הרע, אחד אחד, זרע ברך ה'."

"אבל אין דבר מושלם בעולם הזה, וגם הבית שלי לא היה מושלם. אחד מילדי לא הלך בדיוק בתלם שבו צעדו כל השאר. היה לו סגנון שונה משלנו, קצת פחות מקפיד על מה שאני מקפיד, קצת יותר מקפיד על מה שאני לא מקפיד... הדיבור שלו יותר ישיר ועוקצני, אפילו קצת מחוצף, דבר שאני ממש סולד ממנו כשהוא מגיע באופן מוגזם, הוא פחות מתחבר לעניין של הידורים הלכתיים שאצלנו במשפחה מאוד מקפידים עליהם ועוד."

"הוא ילד טוב, אין לי מילה רעה לומר עליו, אבל הסגנון שלו שונה, ואני הרגשתי שיש לי כעס בלב על הילד הזה."

"ניסיתי להכיל אותו, אבל לא הצלחתי. הרגשתי שככל שהוא גדל, הילד הזה פשוט מתרחק ממני. כמה שניסיתי לדבר איתו, נשארנו כמו שני אנשים זרים ומנוכרים זה לזה."

"באחת הפעמים, נכנסתי לגדול בישראל שאיתו אני מתייעץ בדרך כלל בעניינים הקריטיים, ושפכתי בפניו את לבי. סיפרתי לו שאני מאוד מרוצה מכל הילדים שלי, ויש לי קשר חם איתם ב"ה, אבל רק ילד אחד פיתח לעצמו סגנון שונה שלא כל כך אהוד עלי, וממילא נוצר בינינו ניכור נורא ואיום, קשה לי עם זה שאני לא מוצא שפה משותפת עם הבן שלי, עצמי ובשרי. מה עושים???"

"פתח אותו גדול בישראל את מגירת השולחן שלו, הוציא ממנה דף ועט, הגיש לי והורה לי לכתוב על הדף: 'תחשוב כמה רגעים, וכל מעלה טובה ומידה טובה שיש אצל הבן שלך, תכתוב כאן בדף. אני רוצה לראות מה כתבת'."

"חשבת קצת וכתבת: 'הוא מרבה לוותר לאחרים'. אחרי חצי דקה הוספתי 'יש לו זיכרון מאוד טוב...' הוספתי עוד שורה: 'הוא אוהב לשיר זמירות שבת בקול נעים, ועושה אווירה טובה בשולחן השבת', 'הוא מתפלל בשבתות בהתלהבות גדולה'. אחרי כמה דקות היו על הדף כמה וכמה מעלות, והרב הורה לי לעצור."

"זה מספיק", הוא אמר, 'עכשיו תיקח את הדף הזה איתך, אני רוצה שתשנן את הדברים שכתבת כאן, שלא תצטרך לחשוב ולהיזכר בהם, אלא שיהיו שגורים על לשונך, לפני שאתה מתפלל, תחשוב

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א מספר שהוא שמע מהגר"ש ברעוודא זצ"ל, את הסיפור הבא, אותו שמע מפי הרבנית גריינמן ע"ה, אמו של מרן הגר"ח גריינמן, ואחותו של מרנא החזון איש, שהיתה מספרת שהיא שמעה מאחותה, הרבנית של מרן הסטייפלער הקדוש, כיצד התנהלה הפגישה שלה עם הסטייפלער לפני שהם התארסו.

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',
על השאלה על סגולות ועם סגולה וקדושת השבת

תרומה לה", יבטא לכאורה בצורה טובה יותר את הפשט הפשוט של הפסוק.

הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, כותב בפירושו הנפלא 'אוזניים לתורה' לבאר את הקושיא הזאת במעשה נפלא.

מרנא הגאון רבי חיים מברסק, עמד כידוע בראשות ישיבת ואלוז'ין, ואף שהיה מופקד בעיקר על החלק הרוחני והלימודי, הוא גם היה צריך לעיתים לדאוג לעניינים הגשמיים של הישיבה, ולארגן סכומי כסף גדולים שיאפשרו את המשך ההפעלה שלה.

לישיבה היו שני תומכים מאוד גדולים, האחד היה רבי ברוך זלדוביץ והשני היה רבי בערל פינס. השניים היו שותפים בעסקיהם, וגם את מעשי הצדקה שלהם, היו עושים בדרך כלל ביחד.

והיה היום ומצבה הכלכלי של הישיבה היה קשה במיוחד וכל הניסיונות לגייס תרומות לא צלחו. נכנסו מנהלי הישיבה לגר"ח זצ"ל, ושטחו בפניו את המצב לאשורו, ומרן הגר"ח הבין שאין מנוס, חייבים לעזוב את הישיבה ולנסוע לגייס את הסכום.

מטבע הדברים, בחר רבי חיים לנסוע לאותם שני גבירים ולבקש את עזרתם. הוא הגיע לעיר בה התגוררו השניים, ונקש על דלתו של ר' ברוך זלדוביץ.

הגביר היהודי שמח מאוד לראות את רבי חיים, הכניסו בכבוד גדול, ושמע באוזן קשבת את בקשתו. רבי חיים נקב בסכום כסף גדול

עם ישראל מכונה עם סגולה, ויש שמסבירים בדרך צחות, שיהודי תמיד אוהבים לחפש סגולות לכל הבעיות. למעשה חז"ל הקדושים כבר מביאים בש"ס כמה וכמה סגולות, כמו הסגולה לעשירות בחיזור אחר יין לקידוש, הרגיל בנר הוויין ליה בנים תלמידי חכמים ועוד כהנה וכהנה.

מובא בספרים הקדושים, שיום השבת הוא יום סגולה מיוחד במינו, ולא זו בלבד, אלא שאפילו רק להזכיר את השם 'שבת' בפה, זה כבר מעורר חסדי שמים וזאת סגולה לכל הדברים הטובים. לכן אנחנו יכולים לראות שבקהילות שנות נוהגים לשיר מנגינות שונות עם המילה 'שבת' או 'שבת קודש', וחוזרים עליה פעמים רבות, בין היתר מהטעם הזה.

אבל כאן אני רוצה לשאול שאלה. מה זה אומר שהשבת היא סגולה. האם הכוונה היא שזה סוג של 'כספומט ישועות'? מכניסים בקשה ויוצאת ישועה? אומרים 'שבת קודש' וכל הבעיות נעלמות? הרי ברור שזה לא כך, אז מה כן פועלת הסגולה הזאת, איך היא עובדת, ולמה בעצם יש לשבת כזה כח שהיא משמשת כסגולה לכל כך הרבה דברים טובים.

בפרשת השבוע, פרשת ויקהל, אנחנו רואים דבר מעניין. משה רבינו מכנס את בני ישראל כדי לצוות אותם על עניין המשכן, אבל את דבריו הוא פותח דווקא במצוות השבת. "ששת ימים תיעשה מלאכה... וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה'..."

מיד נזעקת מאליה השאלה, מה הקשר בין שבת למשכן, וחז"ל הקדושים עונים כמובן את התשובה שכולנו מכירים, ללמדך שאין עשיית המשכן דוחה את השבת, ומכאן אנחנו גם למדים אילו מלאכות אסורות בשבת, ל"ט אבות מלאכות שנעשו לצורך בניית המשכן.

אך החזקוני אומר זאת בלשון הבא: "מה מקדש לה' אף שבת לה'" וכשאנו עוסקים בסגולת המקדש יש כאן סוד גדול לסגולת השבת.

הנה בפסוק הבא אומרת התורה "לא תבערו אש בכל מושבותיכם...", ומיד אחריו חוזרים לעיסוק במשכן: "ויאמר משה... זה הדבר אשר צוה ה' לאמר... קחו מאתכם תרומה לה', כל נדיב לבו יביאה".

ושם נשאלת מאליה השאלה, מה זאת אומרת 'קחו מאתכם', היה צריך להיות כתוב לכאורה 'תנו מאתכם'. ובכלל, למה מאתכם? 'תנו

במיוחד, אותו הוא מעוניין להשיג עבור הישיבה, ושאל את ר' ברוך, כמה מתוך הסכום הזה הוא יוכל לקחת על עצמו.

חכך ר' ברוך בדעתו, ולאחר מחשבה אמר לרבינו הגר"ח, שהוא ינסה לדאוג איך ליטול על עצמו את העול: "הרב יישב וילמד, ואני אשתדל לגייס את הכסף...".

לאחר מכן הקצה חדר בביתו עבור הגר"ח שהניח שם את המטלטלים המעטים שהביאו עמו ובתוך זמן קצר כבר היה שקוע בלימוד.

רבי חיים הבין שגיוס התרומות ייקח יותר מיום יומיים, ולכן לא שאל שאלות. הוא נתן לר' ברוך לעשות את מה שצריך לעשות כדי לגייס את הסכום הגבוה, ובינתיים ישב רבי חיים ולמד מבוקר ועד ליל, כדרכו בקודש.

כעבור שבועיים שאל רבי חיים את ר' ברוך כיצד מתקדם גיוס הכספים, ור' ברוך השיב לו שברוך ה' הוא כבר הצליח לגייס חצי מהסכום, וממשיך לעבוד כדי לגייס את מלוא הסכום.

חזר רבי חיים לתלמודו, למד שבוע נוסף ולאחריו עוד שבוע, וכשמלאו ארבעה שבועות ניגש שוב לר' ברוך ושאל אותו כיצד מתקדם גיוס הכספים. הפעם השיב ר' ברוך בשמחה גדולה שהוא בדיוק הצליח לגייס את הסכום במלואו. הפקיד את הכסף בידיו של רבי חיים שהודה לו בחום על המאמץ הרב, ומיהר לשוב לישיבה כדי לתת את הכסף למנהלים שיוכלו לחלק משכורות ולהחזיר חובות שנצברו במהלך התקופה האחרונה.

דין תורה מטלטל

כעבור ימים אחדים נשמעו נקישות על דלת חדרו של רבי חיים. בפתח ניצבים שני יהודים, האחד הוא ר' ברוך זלדוביץ והשני הוא ר' בערל פינס, שני הנדיבים תורמים לישיבה מעת לעת, שני השותפים לעסקים, שאחד מהם גם גייס ממש באחרונה סכום כסף עצום לטובת הישיבה. רבי חיים שמח לקראתם ושאל למטרת בואם אל העיר ואלוז'ין, והנה הוא נחרד לשמוע שר' בערל פינס תובע את ר' ברוך זלדוביץ לדין תורה. אוייה! כיצד אירע ששני הריעים והשותפים הסתכסכו כך? ר' בערל פינס הודיע שהוא התובע, והוא בא בטרוניה קשה מאוד על ר' ברוך זלדוביץ שעשק אותו ולא נהג עמו ביושר.

"במשך שנים רבות אנחנו שותפים בעסקים. כל עסקה שמזדמנת לאחד מאיתנו, הוא מביא אותה לחברו, אנחנו ביחד שוקלים את הסיכון מול הסיכוי ומחליטים אם לבצע את העסקה או לא", הסביר ר' בערל. "אבל עכשיו הזדמנה לידי של ר' ברוך עסקה רווחית במיוחד, שאותה הוא העלים מעיני וביצע אותה לבדו, מתחת לשולחן, בלי לאפשר לי לקחת בה חלק, וזאת בניגוד גמור להסכם השותפות שלנו". רבי חיים מבריק ניסה להבין במה מדובר. הוא שאל מה היתה העסקה הזאת, ומדוע בחר ר' ברוך שלא לשתף הפעם את ר' בערל. או אז הסביר ר' בערל את העניין.

"אני מדבר על העסקה עם הרב", אמר ר' בערל לרבי חיים. "הרב בא וביקש תרומה גדולה לישיבה, ור' ברוך, במקום להציע לי לקחת חלק ושנתרום חצי חצי, נתן את הכל מכספו שלו, ולא הציע לי לקחת חלק בעסקה הזאת...".

מה פסק רבי חיים בדין התורה בין שני הנדיבים? זאת איני ידוע, אבל הגר"ז סורוצקין כן מוסיף את הקטע הבא...

כששמע רבי חיים שר' ברוך בעצם נתן לו את כל הכסף בעצמו ובכלל לא הלך לגייס אותו מקרב נדיבי העם, הוא שאל את ר' ברוך שאלה קשה...

למה? למה נתת לי להמתין חודש שלם? בשביל מה ישבתי אצלך בבית וחיכיתי שבועיים ולאחר מכן שבועיים נוספים כשאתה כביכול פועל להשיג את הכסף, בזמן שהכסף שכב אצלך במגירה, מוכן ומזומן, ורק אחרי חודש החלטת לתת לי אותו במלואו? למה לא נתת את הכסף מיד, או לפחות היית מודיע לי שאשוב הביתה ואתה תשלח לי את הכסף בסוף החודש?...".

אם אני הייתי נמצא שם, במקום ר' ברוך, הייתי עונה לרבי חיים תשובה פשוטה בתכלית... יש לי הזדמנות להחזיק את רבי חיים בריסקר אצלי בבית במשך חודש תמים, שיאכל מפת לחמי ויתגורר בצל קורת, ואני אוותר עליה? כמוכן שלא...

אבל ר' ברוך ענה תשובה יותר עמוקה... "מה חושב הרבי", הוא שאל את רבי חיים, "שזה בא לי בקלות. שאני ככה מכניס את היד לכיס ושולף ערימת שטרות, כאילו היתה זו פעולה טכנית יבשה?"

"כשאני צריך להוציא סכום גדול, אני מרגיש שאני קורע מעצמי חתיכה. על אחת כמה וכמה כשמדובר בכזה סכום ענק, אני לא יכול ברגע אחד להוציא את כל הסכום האדיר הזה מהמגירה ולהעניק אותו כאילו אין לו חשיבות בעיניי, זה מצריך מאמץ נפשי גדול מאוד, לקח לי שבועיים כדי להצליח להוציא מעצמי חצי מהסכום וכדי לקרוע מעצמי את החצי השני של הסכום, הייתי זקוק לשבועיים נוספים...".

מבאר רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, שזה הפשט בפסוק: 'קחו מאתכם תרומה לה'. תקרעו מעצמכם, תתנו חתיכה מהבשר שלכם, תתנו כזאת תרומה שהיא לא ניתנת בקלות כלאחר יד, אלא סכום כזה שיגרום לכם להרגיש שאתם נותנים חלק מכם! להיות 'נדיב לב', זה לא בא בחינם, זה מצריך מאמץ אדיר!

את מבינה את זה?

נספר כאן עוד סיפור, ועל ידו נסביר בסייעתא דשמיא גם את הקשר העמוק שבין שבת קודש ובין עשיית המשכן ולקיחת התרומה.

מרוך הגר"י זילברשטיין שליט"א מספר שהוא שמע מהגר"ש ברעוודא זצ"ל, את הסיפור הבא, אותו שמע מפי הרבנית גריינמן ע"ה, אמו של מרוך הגר"ח גריינמן, ואחותו של מרנא החזון איש, היתה מספרת שהיא שמעה מאחותה, הרבנית של מרוך הסטייפלער הקדוש, כיצד התנהלה הפגישה שלה עם הסטייפלער לפני שהם התארסו.

מספרת הרבנית גריינמן, שהסטייפלער בחן את אחותה, אם היא מתאימה להיות עבורו לאשה. איך היה המבחן? הוא סיפר לה סיפור. "כשלקחו אותי בכפיה לצבא הרוסי", סיפר הסטייפלער למדוברת שעתידה היתה להיות רעייתו, "אני ניגשתי למפקד והצהרתי בפניו שבשבת אני לא עושה שום מלאכה".

כששמע רבי חיים שר' ברוך בעצם נתן לו את כל הכסף בעצמו ובכלל לא הלך לגייס אותו מקרב נדיבי העם, הוא שאל את ר' ברוך שאלה קשה... למה? למה נתת לי להמתין חודש שלם? כשאתה כביכול פועל להשיג את הכסף, בזמן שהכסף שכב אצלך במגירה

סגולת השבת והמשכן

מובא בספרים הקדושים, שבבית המקדש, וכך היה גם במשכן לפניו, היתה סגולה מיוחדת. כל השאלות באמונה נעלמו, כל ההתמודדויות עם היצר הרע הסתלקו. כשאדם נכנס לבית המקדש, הקדושה העצומה ששררה שם, שרפה את כל המפריעים בעבודת ה', והכשירה אותו לקבלת עול תורה ומלכות שמים.

כעין זה מובא בספרים הקדושים גם לגבי שבת קודש, כמו שאמרנו בפתיח הדברים שעצם הזכרת השם 'שבת' בפה, זה לבד מביא ברכה וישועה וסגולה לכל הענינים. כל יהודי שרוצה להידבק באור השבת, זוכה לקבל עול מלכות שמים, אפילו עם הארץ מתירא לשקר בשבת. אבל איך זוכים לזה? איך זוכים להרגיש את האור הזה שבשבת? כמו שזכו בני ישראל להרגיש את האור שבמשכן. על ידי 'קחו מאתכם'. כשבן אדם מקריב מעצמו, כשבן אדם נותן תרומה במסירות נפש, לא פלא שאחר כך הוא מרגיש אור גדול בקיום המצווה, אור כזה ששורף את כל המפריעים לו בעבודת ה'.

כך גם לגבי שמירת השבת. מרנא החתם סופר מסביר את הפסוק בתחילת הפרשה שלנו, מה הפשט 'ששת ימים תיעשה מלאכה?' מי שלא רוצה לעבוד שישה ימים עובר על מצוות עשה? וכי יש מצווה לעבוד שישה ימים או שהמצווה היא לשבות בשבת?

אלא אומר החתם סופר, ששבת היא אכן 'קביעה וקימא'. אבל מי שרוצה להרגיש את האור שלה, מי שרוצה ליהנות מהסגולה שלה, צריך לעמוד ולהתייגע על כך במשך כל השבוע, להתכונן לשבת, להכין את הלב לקראתה, לטהר את הנפש, 'לעשות את השבת'. כשהאדם 'עושה את השבת' במשך שישה ימים, כשהוא במצב של 'קחו מאתכם', הוא קורע מעצמו חתיכות, הוא מתגבר על ניסיונות ועל מפריעים, הוא מתעלה מעל היצר הרע של שמנסה לפגוע בשלום בית בערב שבת, הוא מתאמץ ועוזר ומתייגע כדי שבבית תשרור אווירה טובה בשבת, אדם כזה זוכה לשבת שבתון - שבת לה'.

כמוכן שעצם ההשמעה של הצהרה כזאת בפני מפקד בצבא, יש בה חוצפה לא מעטה, ועלולה לגרור ענישה כבדה. ואכן, המפקד של הסטייפלער נעלב, ומיד רץ למפקד הממונה עליו כדי שהלה ישפוט את הסטייפלער ויעניש אותו כמו שנוהגים להעניש חיילים המסרבים פקודה ומתחצפים למפקד בצבא רוסיה...

המפקד ראה שלפניו ניצב נער יהודי נחוש בדעתו, והחליט לבדוק עד כמה הוא נחוש: "אני מוכן לתת לך חופשה קבועה בשבתות מכל עבודה שיש בה מלאכה אסורה בשבת", אמר המפקד בהבנה, "אבל לשם כך אני צריך שתעבור מבחן מסוים שיבדוק את הנחישות שלך. האם אתה מוכן למבחן?".

הסטייפלער לא חשב פעמיים: "בוודאי שאני מוכן, מה שתראה אעשה, ובלבד שלא אצטרך לעבור על מצוות דתי חלילה".

המפקד האכזר הבליע חיוך תחת שפמו, ואמר: "אני אעמיד שתי שורות של חיילים, כל אחד יחזיק בידו את הרובה שלו, ואתה תעבור באמצע, ביניהם. לכל אחד מהם יש זכות להכות אותך עם הרובה שלו מכה אחת, וכך תעבור את כל השורה הארוכה. מה אתה אומר? אתה עדיין מוכן להוכיח שהשבת כל כך יקרה וחשובה לך, או שהמבחן הזה גורם לך לשקול זאת מחדש?".

הסטייפלער השיב מיד וללא שהיות, בבקשה, אני מוכן לעבור בין השורות ולספוג את המכות, ובלבד שלא אצטרך לעבוד בשבת!".

ולא איחר המפקד לעשות את המבחן האכזר. הוא העמיד קוזקים בריונים בשתי שורות, כל אחד מהם החזיק ביד רובה מתכתי כבד, הסטייפלער עבר בסך וכל אחד מהחיילים הנחית עליו את הרובה בכל העוצמה, המכות היו אדירות, אבל הוא חשק שפתיים ועבר את שתי השורות עד תומן... לא חזר בו אפילו לרגע, ואכן קיבל פטור מלשרת בשבתות.

את הסיפור הזה סיפר הסטייפלער עצמו לרעייתו באותה פגישה שלפניה אירוסין, ולאחר מכן הוסיף: "דעי לך שאיני יכול לתאר את העונג העצום הזה שהסבה לי כל מכה ומכה שספגתי! הרגשתי שאני חוטף מכה בשביל השבת! שאני סופג מהלומה אדירה, כדי להימנע מאיסורי תורה רח"ל... זה עשה לי טוב על הלב, הרגשתי תענוג עצום במכות הללו".

ועכשיו, השלים הסטייפלער את דבריו ועשה מבחן משלו למדוברת, האם היא מתאימה להיות רעייתו...

"אני סיפרתי את זה לחברים שלי, על המכות שספגתי ועל העונג העצום שחוויתי. חלק מהם הבינו את זה, אחרים לא הצליחו להבין איך מכות מרובה יכולות לגרום לבנאדם תענוג.

"האם את מבינה את זה? את יכולה להבין שחוויתי תענוג עצום כששילמתי מחיר עבור שמירת התורה והמצוות?!?!".

משהשיבה בחיוב, נענה הסטייפלער ואמר, אם כך, מבחינתי אפשר לסגור את השידוך ולומר מזל טוב. עם כזאת אשה אני רוצה לה תחתן, אשה שמבינה את המשמעות של תענוג מלשם מחיר על שמירת השבת! ואכן נסגר השידוך במזל טוב, וזכו הסטייפלער ורעייתו להעמיד בן שהאיר את העולם כולו, במאור תורתו, אשרי עין ראתה זאת.

'אם לעצתי תשמע', אמר רבי גמליאל, 'תשנה את סדר סעודות השבת שלך. תן לילדים במה, תן להם הזדמנות לנאום. הענק להם תשומת לב, תשיר עימם, תשמח עימם בסעודות השבת. תנסה את זה בבית ותחזור לעדכן...'

בראש המתנות האהובות בהן זכה עם ישראל, עומדת ללא ספק מתנת יום השבת

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"שַׁבַּת שְׁפָתוֹן" (שמות ל"ה, ב)

סעודת השבת היא סעודה אחת ענקית, של משפחה יהודית גדולה ומאוחדת. היא מתנהלת במיליוני בתים ברחבי תבל, החולקים את העונג הצרוף של סעודת השבת, ושותפים למקהלה היהודית הנישאת בנעימת 'תנו שבת ושירה לא-ל אשר שבת ברא'. אין פלא כי זר הנקלע לסעודת שבת נשבה מיד בקסם הנפלא, עיניו לא שבעות מראות, נשמתו צמאה לעוד רגע. סעודת השבת מותרת עליו רושם עז, מחוללת מהפכים אדירים בנפשו...

ברגעי סעודות השבת, מגלה הזוהר הקדוש, מושפעת ממרום הברכה לכל ימות השבוע. לכן אנו כה מהדרים את שולחן השבת, מענגים אותו בתענוגים ובמיני מטעמים, מעטרים אותו בכלים נאים. לכן גם אנו מעניקים לסעודת השבת את המימד הרוחני הגבוה - זמירות שבת באווירה טעונה הוד ודברי תורה מרוממי לב.

הבה נתכונן לסעודות השבת, בדברי תורה מותאמים ועריבים למסובים לשולחן השבת, בהידור סעודות השבת במאכלים ומטעמים. הבה ננצל את שעות סעודות השבת לשירה מרוממת באווירה משפחתית סוחפת, נתרפק על הנעימות הענוגות המטעימות אותנו מצוף השבת והחיבור עם נותנה, וכך נזכה להפוך את סעודות השבת לתחנות כח המטעינות את כל בני המשפחה לכל ימי השבוע, ומעניקות לנו רוב שפע וברכה מהיום שהוא מקור הברכה!

סעודה ששינתה חיים!

השתתפותו של מתפלל לא מוכר במנין הוותיקין הוותיק בשכונת 'סטמפורד היל' בלונדון, אינה תופעה נפוצה. מה עוד, שהאיש נראה זר ומנוכר להווי המקום והסביבה, איש לא הכירו ולא ידע את זהותו, אם כי חזותו העידה עליו כי הוא יודע ספר וירא שמים. האיש לא סיפק כל מידע, נותר שקט ומופנם, ואיש לא עמד על טיבו.

כשהתעניינו בו, הגיב האיש במשיכת כתפיים רפה וחיוך נבוך, ופיו נותר סגור וחתום. אחד ממתפללי בית הכנסת, יהודי בשם ר' מרדכי, גמר אומר לעשות כל מאמץ כדי לפצח את התעלומה, ומשלא עלה בידו הדבר גם כעבור כמה חודשי מאמץ - החליט לקבוע חברותא ללימוד משותף עם האיש הזר מדי יום, בנסיון לגלות את פיתרון חידתו. אך דווקא הלימוד המשותף העצים את התעלומה: התברר

שמדובר בגאון תורני בקנה מידה נרחב. אם כן מי האיש, ומה סיפורו!?

ויהי באחד הימים, גילה האיש את שמו, ור' מרדכי ניצל את ההזדמנות ומיד נכנס עמו בשיחה. המשיך לדובב, התעניין בכנות, עד שהאיש פתח את סגור לבו בסיפור חיים מדהים חובק עולם, שר' מרדכי נדהם לגלות כי גם לו עצמו יש חלק בו...

'הגעת' הנה בשל מחלת רעייתי, הנמשכת כבר יותר מדי זמן, נאנח האיש, 'יש כאן טיפול מיוחד המתאים לה, אולי יוכל להקל על סבלה. אך לא תמיד עסקתי במה שאני עוסק היום...' - פתח צוהר לעולמו האישי הפנימי, והחל לגלות:

'נולדתי בארץ ישראל להורים שומרי מסורת, אך לא זכיתי לגדול על קיום המצוות באדיקות. גדלתי בסביבה מסורתית, ולאחר השחרור מהצבא - קיבלתי הצעת עבודה ב'מוסד לביון ולתפקידים מיוחדים'. תחת מעטה חשאיות ולאחר אימונים מפרכים - נשלחתי למשימות ביטחוניות ברחבי תבל, עליהן כמובן לא אוכל להרחיב...'

ר' מרדכי עצר את נשימתו. האיש פרש בפניו פרק חיים המשתרע על פני שלושה עשורים, בשלושה משפטים בלבד. ר' מרדכי לא יכול היה לשער בנפשו כי כך החל האיש את חייו, וכי עברו שונה כל כך מהווייתו הנוכחית. האיש נאנח קלות, והמשיך:

'נבחרתי לשמש כשליח נאמן למשימות מיוחדות ורגישות, בכל

בעוד חמש דקות עליי להיות במקום אחר, מרוחק קמעא, לפעולת חיסול דרמטית. ידעתי כי שותפי לבטח כבר ממתין לי שם, ואין לי כל דרך לתקשר אתו, להודיעו על האיחור. אובד עצות ועשתונות קמתי ויצאתי מהבית לכיוון המקום המוסכם, והגעתי באיחור בלתי נסלח של 25 דקות תמימות...

המקום, למותר לציין, היה ריק מאדם. רכב המחבל כנראה עבר כבר מזמן, וגם את חברי למשימה לא ראיתי. התבוננתי בכל עברי הזירה, ודי מהר הבנתי כי לפני כמה דקות היתה כאן חוליית טרור מיומנת. מאוחר יותר הסתבר, כי תוכנית החיסול שלנו נודעה למחבלים, והם טמנו לנו מארב. חברי למשימה נרצח בידיהם המגואלות בדם, השם יקום דמו, ועד היום מפעילי אינם מבינים כיצד אני ניצלתי מאש התופת שטמנו לנו...'

האיש ניגב דמעה סוררת, התעשת מהתרגשותו והמשיך: 'הסיפור הזה הפך אותי לשבר כלי. כל נסיונות השיקום שלי עלו בתוהו, ולכן שוחררתי מ'המוסד' מצוייד בפנסיה נדיבה, מהרהר כל העת בסעודת השבת הנפלאה שזכרונה לא יישכח ממני, הסעודה שהצילה את חיי...'

בכל רגע ראיתי לנגד עיני את הסעודה ההיא, שהובילה לאיחור. ראיתי בעיני רוחי את מארחי בראש השולחן, את בני משפחתו, וחשתי געגוע צורב לחוש את האור הזה שוב. סעודת השבת הזו חוללה בנפשי תמורה כזו, שלא מצאתי מנוחה עד שנרשמתי לסמינר שהתקיים בשבת, כל כך רוצה ושואף לחוש שוב את המתקנות ההיא...'

זו היתה תחילת הדרך, ההמשך ברור ולא אלאה אותך. כמו ב'מוסד' כך בתפקידי הרוחני, שאפתי למצויינות והעפלה לשיאים. אני עדיין לא שם, אמר האיש הזר וחיך לראשונה חיוך קטן, 'אך אני ממשיך לחתור גבוה...'

'כיצד היה נראה המארח שלך?' - שאל ר' מרדכי מיד, 'האם היה לו זקן באורך בינוני, האם מול שולחן הסלון ניצב שעון קיר גדול?' 'אכן כן, השיב האיש, 'מה קרה?' - לנוכח עיניו הנדהמות, החל ר' מרדכי בוכה חרישית. 'כבר נפגשנו פעם', אמר בשקט, 'האיש שאירח אותך הוא אבי המנוח. הוא גר בכתובת שהזכרת..., היטבת לתאר את סעודות השבת עליהן גדלתי, אני אחד משלושת הבנים שהסבו איתך לסעודה, ושתי הבנות הן שתי אחיותיי... זה בטוח הוא!' קרא נרגש ונסער...

סיפור זה, שמופיע בספר 'ניצוצות', מראה לכולנו מה כוחה של סעודת שבת אחת, אחת. סעודת שבת אחת עשויה להותיר חותם בל יימחה, להוביל אנשים לשינויים מרחיקי לכת בחייהם, לחולל מהפכים דרמטיים. אם זו השפעתה של סעודה אחת על אדם זר ומנוכר, קל וחומר לאלו הזוכים מדי שבוע לעונג הקסום של שעות סעודת השבת, שבתוכן טמון כור גרעיני של עוצמה יהודית, קדושה, הוד קסום ובראשית של יהדות נפלאה...

זמן ובכל רחבי תבל. הממונים עליי היו מרוצים ממני, בתיקי האישי הצטברו ביקורות מחמיאות ואותות גבורה. באחת הפעמים, נשלחתי בצוותא עם חבר נוסף למשימה מורכבת ומסובכת במיוחד: להתחקות אחרי אחד מראשי הטרור השווה בציריך - בירת שווייץ, להגיע אליו ולחסלו. אני וחברי נשלחנו למשימה בטיסות נפרדות, שכרנו לעצמנו דירות נפרדות והתחלנו במעקב...'

ר' מרדכי הביט בו בעיניים קרועות, המום מהסיפור המרתק הנפרש בפניו, שכמו לקוח מספר בדיוני. האיש לגם מעט מים והמשיך: 'חלק עיקרי מהצלחת הפעולה, הוא למנוע קשר בין שני הסוכנים העוסקים בה, כדי למנוע את חשיפתם. לכן, חילקנו מראש את שעות המעקב בינינו, ורק כשהמעקב הושלם וקיבלנו הנחיה לבצע את החיסול - יצרנו קשר מאובטח, וסיכמנו:

המחבל יוצא מדי ערב בשעה 8:00 ממסעדה פלונית, ופונה בצומת ימינה. חיסולו הוא ענין של פיקוח נפש ללא צל של ספק, ולפיכך קבענו שנמתין לו בליל שבת הקרובה, בשעה 8:00 בדיוק, מיד לאחר הפניה ימינה. כשרכבו יעבור את הצומת - ניצמד אליו אני וחברי מימין ומשמאל, נבצע את החיסול וניעלם מהזירה תוך שניות...

ביום ששי בבוקר התעוררתי מוקדם, לאחר לילה טרוף שינה. היום הוא רגע המשימה' - הזכרתי לעצמי, וכדי להפיג את המתחחות יצאתי לחנות גדולה, לקנות מעט מזון ליומיים הקרובים, בדגש על סעודות השבת שאסעד לבדי לאחר החיסול. בעודי משוטט בסתמיות בין המדפים, הגיע מולי יהודי חם וחייכן, ואמר לי בלבביות: 'שלום עליכם, יהודי מ'ישראל?'

הופתעתי, ידעתי כי חזותי אינה מסגירה דבר על ארץ מוצאי ואני נראה אירופאי מצוי. 'מנין הוא יודע?' - הרהרתי, אך כמובן שום מבע בפניי לא השתנה. הגבתי בהנהון רפה, שנועד להבהיר כי אינני מבין את השפה ואת המושגים עליהם הוא מדבר, אך האיש לא הרפה, ובסופו של דבר - הלבביות החמה שלו המיסה את שנות האמונים שלי במוסד, הכריעה את חומות קור הרוח והארשת הבטוחה שלי... נאלצתי 'להודות' שאני יהודי מ'ישראל, ואז - הוא הקסים אותי בהזמנה אישית חמה להשתתף בסעודת השבת בביתו, תוך הדרכה ברורה כיצד ומתי להגיע, ואני נשביתי בקסמו והבטחתי את השתתפותי בסעודת השבת במעוננו...

בהגיעי לביתו בליל שבת, שכחתי להציץ בשעון... אין בפי מילים לתאר את חוויית סעודת השבת המשפחתית הנפלאה שחווייתי. מיד כשנכנס הביתה הגיעו שלושת בניו ושתי בנותיו ובירכו אותו בברכת 'גוט שבת' חגיגית, ואף הוא השיב לעומתם בברכה חמה. הבטתי במחזה כמהופנט, מעודי לא ראיתי סעודת שבת באווירה ביתית וחמימה כזאת. כל הילדים לבושים בקפידה, האב בראש השולחן מנעים באמירת 'שלום עליכם', ולאחר מכן מקדש על היין כשהוא מטעים כל מילה במתיקות...'

הבטתי כמחושמל במתרחש, באווירה הטובה והביתית, בחום המשפחתי המענג, בהווי הרוחני הקסום, ושכחתי את עצמי. לפתע הבטתי מבט חטוף בשעון, ואז גיליתי את דבר האיחור הנורא. השעה חמישה לשמונה!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

שלי רואה רכב שמגיע ממול. ברגע האחרון הוא הצליח 'לשבור הגה' לימין בכל העוצמה, ונחלץ מפגיעה חזיתית ברכב ממול, אבל הפניה היתה מדי חדה ביחס למהירות הנסיעה של הרכב, האוטו הטלטל מצד לצד ו... התהפך... ה' ישמור ויציל. כל נוסעי הרכב, הנהג והתלמידות נפצעו, מי יותר ומי פחות. היו שם שברים וניתוחים ופציעות מרסיסי זכוכית ומחבטות קשות, ועוד ועוד.

הגיס שלי מצא את עצמו בבית החולים, פצוע וחבול, ובעיקר שקוע בחובות עצומים. הוא רק עשה טובה והסכים לקחת שלוש תלמידות, עכשיו חברת הביטוח הודיעה, שלפי החוק יש לה זכות לבחור את מי לבטח, הביטוח הוא רק על 15 נוסעים, היו 18... את כל שלושת המקרים החמורים ביותר, הביטוח לא יכסה, וגסי יצטרך לכסות לבדו את כל הנזק, שמסתכם במאות אלפי שקלים ואולי אפילו מיליונים, כי מדובר בימי אשפוז ממושכים מאוד.

במשך מספר שבועות הוא שכב במיטה, גם בגלל הפציעה אבל בעיקר בגלל הדיכאון שהשתלט עליו. עולמו חשך בעדו, איך אפשר להיחלץ מכזה דבר? בלתי אפשרי!

לא זו בלבד, אלא שהמשטרה החליטה גם היא למצות אתו את הדין. הם החליטו שהוא נסע מהר מדי, ואם הוא לא היה נוסע מהר כל כך, הוא היה יכול לבלום בזמן ולא היה מתהפך... יש כאן נהיגה ברשלנות שגרמה לפציעה, הוא זומן לשימוע לקראת שלילת רישיון והטלת קנס כספי גבוה במיוחד.

כשהגיע לשימוע התברר שנפתח כנגדו גם תיק פלילי בנוסף לכל, בגין סיכון חיי אדם ופגיעה באנשים. בקיצור, המצב שלו היה גרוע במיוחד, ומצב הרוח שלו היה בהתאם.

יום אחד שוחחתי איתו, והוא ממש בכה לי על מר גורלו ורוע מצבו, ושאל אותי מה אפשר לעשות? איך אפשר להיחלץ מכזה פלונטר איום ונורא?

אמרתי לו: שמעני אדוני, שמעתי באחרונה על סגולה מעניינת שכשיש בעיה וחשש ממשפט וכדו', צריכים לקחת מניין אברכים, לעלות בליל שישי, אחרי חצות הלילה, על ציון קברו של מרן החזון איש שטמון פה לא רחוק, בבית העלמין של בני ברק, ולומר את כל התהילים.

בסגולה הזאת כלולה גם נתינה של 200 שקלים לאברך, ואם מדובר על עשרה אברכים, זה עולה בסך הכל אלפיים שקלים.

גיסי אמר לי שהוא מאוד מעוניין, אבל אלפיים שקלים זה סכום עתק, הוא כבר מספר שבועות לא עובד, שקוע בחובות עד צווארו, אי אפשר להוריד קצת במחיר? 150 שקלים זה לא מספיק לאברך כולל שאומר תהילים במשך שעתיים?

אמרתי לו: אני אשאל את הרב בעדני. הרי סגולות זה לא תמיד עניין של שכל, לא תמיד מבינים, אולי יש עניין דווקא ב-200 שקלים? אתה רוצה לתת רק 150, אני אבדוק אם זה בסדר, הרב בעדני יש לו רוח הקודש והוא יוכל להדריך אותנו...

הלכתי לרב בעדני, הוא שמע את המקרה ואמר לי: "תגיד לגיס שלך

הרב הסכים, אבל עכשיו כבר היו אברכים רבים שרצו להצטרף, כולם רצו לחזות בפלא הזה, לראות את הרב כשהוא מסתגר בחדר עם החולה... הרב ראה את ההמולה ועצר אותה מיד. "כולם לחזור ללמוד", הוא הורה, "אני נוסע לבד, אתם תלכו לבקר בהזדמנויות אחרות. אל תבטלו עכשיו תורה".

כל האברכים אכן חזרו לתלמודם, אבל היתה קבוצה קטנה של אברכים שלא חיכו לרב, הם יצאו עוד קודם לתל השומר, ולא שמעו את בקשתו של הרב. כשהרב בעדני הגיע לשם, הוא שוב הורה לכולם לצאת מהחדר, סגר את הדלת בעדו ובעד החולה, נשאר שם זמן מה, ואחרי כחמש דקות יצא החוצה ושב לבני ברק. שאלנו את הרב גם הפעם, מה הרב עשה שם בחדר? והוא השיב את אותה התשובה: "אמרתי תהילים".

יום למחרת מתקשרת הרעיה ומספרת בהתרגשות: "הרב מנשה אמר שהוא רוצה לאכול! בפעם הראשונה שהוא מבקש אוכל". שוב היתה התרגשות גדולה, סיפרנו לרב בעדני שהשיב גם הפעם בפשטות האופיינית לו: "רק אמרתי תהילים".

בחסדי שמים, השיפור הזה היה כבר קבוע, הרב מנשה נכנס למגמה של שיפור, אט אט החל להניע את האיברים, העבירו אותו לאשפוז בשיקום, אחרי תקופה הוא הוחזר הביתה והיה הולך יום יום לטיפולים פיזיותרפיים...

עברו מספר שבועות נוספים, ואשתו מתקשרת שוב: "אני שולחת את בעלי לכולל עם מונית, הוא צריך שיבואו לעזור לו ללכת אל הכולל".

אי אפשר לתאר את ההתרגשות העצומה שחווינו, כשראינו אותו יורד מהמונית ופוסע בצעדים איטיים, עדיין לא מתהלך כאחד האדם, אבל כבר מתהלך בינינו. אחרי תקופה נוספת הוא השתקם באופן מוחלט, והילך בינינו כאחד האדם, לאורך ימים ושנים, בדיוק כמו שצפה הרב בעדני זצ"ל ברוח קדשו...

סיפור נוסף שהייתי עד לו לאורך כל התרחשותו, היה עם גיסי שעבד בעבר כנהג הסעות. היה לו רכב של 15 מקומות, וביום מן הימים הוא הוזמן להסיע קבוצה של בנות לנסיעה למקומות הקדושים בצפון. סיכמו על סכום ועל שעה, אבל כשהוא הגיע לקחת את הקבוצה חשכו עיניו... התברר לו שהקבוצה התרחבה מעט, ומ-15 נוסעות, זה עלה ל-18.

כמובן שהוא סירב בכל תוקף, איך אפשר לקחת 18 בנות ברכב של 15? זה מסכן אותו ואת הרישיון שלו, ואין בכלל ביטוח לנוסעים בצורה כזאת, לא שווה להיכנס לסיפור כזה.

בשלב זה החל מסע תחנונים והבטחות, ודמעות והסבירו לו שהן ממש חייבות. בסופו של דבר הוא לא עמד בלחץ, נכנע והסכים לקחת את כל הקבוצה.

והנה במהלך הנסיעה אירע שרכב נכנס מנתיב השתלבות ופרץ לתוך הכביש, הוא דחק את גיסי אל הנתיב הנגדי ופתאום הגיס

גיסי שאל אותי מה לעשות, אמרתי לו: "אתה אל תעשה כלום, חכה עד שיפנו אליך לבקש כסף, בינתיים אתה תתנהג כרגיל כאילו לא קרה שום דבר".

עברו מספר חודשים, וגיסי מקבל מכתב רשמי ממשטרת ישראל. הוא רעד מפחד, לא העז לפתוח את המעטפה, אבל בסופו של דבר פתח אותה בידיים רועדות, וגילה שיש מכתב לקוני, המבשר לו שהתיק שלו נפלט מהמערכת מסיבות טכניות, ולכן בוטלו כל האישומים נגדו, וכל ההליך שהתנהל במשטרה, הגיע לסיומו הטוב. בדקתי את זה עם קצין משטרה בכיר, שהסביר לי שיש תופעה כזאת, שלפעמים בגלל עומס רב על המערכת, חלק מהתיקים נסגרים מסיבות טכניות, כדי לשחרר את הפקק ולאפשר למערכת לטפל בתיקים האחרים.

זה היה הנס הראשון, אבל אחרי זמן לא רב, אירע הנס השני. התברר שהפצעות שנפצעו בתאונה, החליטו שלא להגיש נגדו שום תביעה. אלו שהצליחו לתבוע את הביטוח תבעו וקיבלו פיצויים, ואלו שהביטוח לא רצה לכסות אותן, לא ביקשו שום דבר, כך יצא מזה גיסי בלי שום פגע, בזכות הציות שציית לדבריו של הרב בעדני זצ"ל שאמר: "אם הוא ישמח עשרה אברכים תלמידי חכמים, זאת הסגולה הכי טובה בעולם".

שאלפיים שקלים זה באמת לא הסכום שהוא צריך לתת. שייטן 3,000!!!".

שאלתי את הרב למה? אם אנחנו נצמדים לסגולה, אז צריכים לתת לכל אברך 200 שקלים, אבל אם אנחנו מדברים על שינוי הסכום למה דווקא להוסיף על הסכום כשמדובר באדם שאין לו פרוטה לפרוטה?

ענה לי הרב בעדני: "אני לא מכיר את הסגולה הזאת שהצעת, אני לא יודע כמה היא פועלת, אבל אני כן יודע בוודאות מוחלטת, שלשמח עשרה אברכים תלמידי חכמים, זאת הסגולה הכי טובה בעולם. אם הוא ייתן 300 שקל לכל אברך, זה בוודאי ישמח אותם באופן מיוחד. בסוף החלטנו לשמח אותם 'בפועל ממש'. נתנו לכל אברך 200 שקלים, ובאלף השקלים הנותרים קניתי סעודת מלכים לארוחת בוקר לאברכי הכולל, שלפעמים נשארים רעבים עד צהרי היום, כי אין להם אפשרות לאכול ארוחת בוקר בגלל קוצר הזמן ומיעוט המזון... האברכים התפלאו: מה זאת ארוחת הבוקר העשירה הזאת. כל כך הרבה דברים טובים בארוחה אחת? אמרתי להם: "אכלתם? שמחתם! עכשיו תברכו את גיסי שייצא בלי נזק מכל הסיפור הזה. הוא רק עשה טובה, לא מגיע לו לשלם כל כך הרבה כסף!..."

התפללו על גיסי, ואני עקבתי אחרי הסיפור לראות איך יפול דבר.

המשך מעמוד 8 | מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

אחד מקנאי ירושלים, שראה שמרן הגרי"ח אינו מתכוון להכריז על האבידה ולהשיבה לבעליה הגוי, החליט 'לגלות' לו את הדין הנ"ל, ושאל אותו מדוע הוא אינו משיב את האבידה, הרי יצא מכך קידוש השם.

הגרי"ח לא השיב לקנאי הלא-חכם, אבל הוא לא הבין את הרמז ושאל שנית...

אמר לו הגרי"ח: "אני מוכן לעשות איתך עסק; קח את הנפוליאון הזה בהלוואה, ותקיים אתה את מצוות קידוש ה', ותחזיר לי מטבע אחרת..."

דהיינו, אם גאון-ישראל זה, רבה של ירושלים, שהשיב על שאלות קשות שהורצו אליו מכל רחבי תבל, סבר שבמקרה דנן אין קידוש ה', לא צריך להיות חכם יותר גדול, ולבקש לקיים את המצוה, בוודאי לא כשהיא באה על חשבון העניים, שהגרי"ח רצה לפרנס במטבע זו...

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכל צורן)

וגרמו לקידוש שם שמים גדול, כשאומות העולם ראו שיהודי מוכן לשלם יותר כסף, ולהקל על עצמו את המלאכה בשבת.

קידוש השם - לא על חשבון-אחרים

ומדי דפרינו על קידוש השם, במי שכתב צ'ק על סכום גבוה יותר, כדי לא לעבור על מלאכת כותב, צריך להדגיש שאי-אפשר לקדש את השם על חשבון אנשים אחרים... למה כוונתנו?

מרן רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, הלך פעם ברחוב בירושלים ומצא נפוליאון זהב שנפל מגוי. המדובר היה במטבע יקרה, שניתן היה לרכוש בה מוצרי מזון רבים. והנה, ידוע שמצד ההלכה אין חיוב להכריז על אבידת עכו"ם, אבל ראוי לעשות זאת מטעם קידוש ה'. כיון שהימים היו ימי מלחמת העולם הראשונה, והרעב שרר בכל פינה, סבר רבנו שבמקרה הנוכחי לא צריך להכריז על אבידה זו מפני מצוקת-הרעב!

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

והתחיל להבין את העמקות הנפלאה, ומאותה שעה לא אבה לעזוב את הגמרא.
לפני שזכה להתחיל ללמוד, היו לו קושיות ותמיהות עצומות על התורה ועל היהדות. אבל אחרי שהתחיל ללמוד את הגמרא, כל הקושיות נמסו. התברר למפרע, שאלו לא היו קושיות, רק חוסר ידע וחוסר הבנה.
הרי לנו "טעמו וראו כי טוב ה'".

(מתוך הספר 'משכני')

מהנדסים מוכשרים לא כל כך קשה להשיג, ובכלל אין חיוב שמהנדס יהיה דווקא יהודי. אבל על תלמיד חכם גדול - בשום אופן לא אוותר!".
באמת, לא ויתרתי עליו. היום הוא מאור גדול של עם ישראל, אחד המאורות שמביאים את התורה בעמקותה ובאמיתותה.
דעו לכם, נלחמתי מלחמה לא פשוטה מול אותו אלוף משנה, שבא אלי לביתי, וזה עוד היה קל ופשוט, לעומת המאמץ שאליו נזקקתי כדי לשכנע את ההורים.
לאחר שיושרו כל ההדורים, ברוך ה', נכנס הבחור לים התלמוד,

המשך מעמוד 19 | הרה"ח ר' יוחנן בריזל

האותיות ותצרף אותן, תהפוך אותן למילים, תהפוך אותן לתפילה נרגשת!
"אמר הבעל שם טוב הקדוש לתלמידיו, שהתפילה של הילד הזה נשמעה היטב בשמים, היא עשתה רעש גדול, חדרה לפניו מכל המחיצות ועוררה רחמים וחסדים גדולים על עם ישראל".

בכיות נוראות

"אנחנו עומדים כאן, יש כאן יהודים רבים שלא יודעים להתפלל. לא לימדו אתכם מעולם, אתם לא יכולים. אני כן יודע, אותי לימדו, אבל תדעו לכם שעכשיו אני רוצה להיות כמוכם, אני רוצה להתפלל יחד אתכם את אותה התפילה שהתפלל הילד האוקראיני לפני למעלה מ-250 שנה, אני רוצה שגם אנחנו, אני ואתם, נקרע את כל הרקיעים ושתעלה התפילה שלנו לפניו מכל המחיצות.

"ילדים יקרים, אני מבקש מכם, בואו כולנו ביחד נצעק אלף!!! בית!!! גימל!!! ההורים יכולים להצטרף, כולם ביחד!!! גימל! דלית! הא!...".
בית הכנסת רעש וגעש, כולם ביחד קראו אחרי את האותיות, עוד אות ועוד אות. אני נורא התרגשתי, הקול שלי רעד, דמעות זלגו מעיני, וגם הקהל התחיל לבכות... היו שם בכיות נוראות, שעה ארוכה קראנו את האותיות שוב ושוב, ואז אמרתי: "ריבוננו של עולם, אנחנו עומדים כאן מאות יהודים שלא לימדו אותם לקרוא, מאות יהודים שלא לימדו אותם להתפלל, לא לימדו אותם לשמור שבת, לא לימדו אותם לצום ביום כיפור, אבל לימדו אותם לבוא ליזכור", ועכשיו אנחנו אומרים את האותיות, אנחנו לא יודעים להתפלל, אתה ריבוננו של עולם, אתה תיקח את האותיות הללו, תצרף אותן למילים ומשפטים של שבח ותהילה, תצטרף אותן לתחינות ובקשות... ותחיש ישועה לעמך ישראל!!!".

עברו מאז קרוב ל-30 שנה, אבל תפילת ה'יזכור' הזאת עדיין צרובה בזיכרון שלי, כאילו היתה רק אתמול. אין לי ספק שהיא עשתה רעש גדול בשמים, מי יודע כמה מאותם יהודים שהשתתפו בה, הרגישו בעקבותיה קשר ליהדות, ואולי בהמשך נקטו בצעדים נוספים כדי להתחזק בלימוד התורה ובשמירת המצוות.

הכיפורים, בדיוק כמו היום, לפני יותר מ-250 שנה, עם ילד שהיה פחות או יותר בגיל שלכם.
"הילד הזה, גדל בכפר קטן, אבא שלו היה עובד קשה, והוא היה משתדל לעזור להורים, פעם עזר לאמא בבית ופעם עזר לאבא בשדה, בעבודת הכפיים.
"בגלל שלא היה להם כסף לשכור מורה פרטי, ומאחר ובאותה תקופה לא היו בתי ספר מסודרים, הילד לא ידע לקרוא.
"אבא שלו היה מלמד אותו מעט לקרוא, הוא לימד אותו לקרוא את האותיות של היהודים, א', ב', ג', ד', ה', ו' ועוד ועוד אותיות.
"אבל הילד לא ידע לחבר את האותיות, לאבא שלו לא היה זמן ללמד אותו, וגם האבא לא ידע כל כך לקרוא בצורה שוטפת.
"יום אחד אומר האבא לבנו, 'בוא ילדי היקר, אנחנו נוסעים לעיירה מעז'בוז'... מחר יהיה יום כיפור ואני רוצה שתבוא איתי, לתפילות יום הכיפורים בבית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש, אתה תראה את הצדיק הקדוש הזה, נבקש ממנו שיברך אותך, וגם תראה איך מתפללים ביום כיפור...".

"ביום כיפור עמד הילד בבית הכנסת, היו שם אנשים רבים... כולם התפללו בהתלהבות גדולה, בכו, התחננו, הורידו דמעות, יצאו בריקוד קטן תוך כדי תפילה, כל אחד והרגש שלו..."

"הילד הקטן עמד שם, הסתכל מסביב וקינא מאוד במתפללים. הוא הסתכל במחזור, ולא הצליח לקרוא אפילו לא מילה אחת. כולם מתפללים, ורק הוא עמד והשתעמם. גם הוא רוצה להתפלל לבורא עולם, גם הוא רוצה לדבר עם אבא שבשמים, אבל הוא לא יודע איך!!!
"פתאום מצא הילד סידור רגיל, הוא פתח אותו ובעמוד הראשון מצא את כל האותיות כתובות לפי הסדר. א', ב', ג', וכו'.

"וכך החל הילד לומר את האותיות, אלף! בית! גימל! דלית! הא!... הוא אמר את כל האותיות, ואחר כך אמר אותן שוב, ושוב, והתחיל לצעוק אותן בקול, כמו כל המתפללים האחרים.

"אחרי שסיים, אמר הילד לקדוש ברוך הוא בתפילה אישית, במילים שלו: 'אבי שבשמים, אני לא יודע לקרוא, אני לא יודע להתפלל, אני רק אמרתי את האותיות... אבל אתה, אבי שבשמים, אתה תיקח את

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מי שאמר בקיץ 'ומוריד הגשם' - האם צריך לחזור ולהתפלל?
- ◆ האם ניתן לסמוך על עדות של ילד שהתפילה נאמרה כראוי?
- ◆ האם ניתן להתפלל בקביעות לרפואת חולה בתוך ברכת 'רופא חולי עמו ישראל'?

• המסופק אם אמר או החסיר דבר בתפילה, וילד שעמד בסמוך אליו מספר כי שמע שהתפלל כראוי - רשאי לסמוך על דבריו.

• לדעת השולחן ערוך ורוב הפוסקים, אם שינן תשעים פעם ברצף: "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל", חזקה שמכאן ואילך יאמר כראוי. ולכתחילה יש לומר מאה ואחת פעמים. ויש חולקים, ולכן לכתחילה אין להשתמש בעצה זו של אמירה תשעים פעם ברצף, כיון שאם יסתפק אם אמר כראוי, יוצר ספק אם צריך לשוב ולהתפלל.

• חכמינו ז"ל תיקנו להבדיל בתפילה במוצאי שבת ויום טוב בברכת 'אתה חונן', משום שבה משבחים על מתן החכמה לאדם, וההבדלה בין קודש לחול מתאפשרת רק באמצעות חכמת האדם.

מהלכות אמירת 'ותן טל ומטר'

• בחו"ל מתחילים לומר 'ותן טל ומטר' בליל יום השישים ל'תקופת תשרי', המקבילה בדרך כלל לסתיו, ואילו בארץ ישראל מתחילים לומר 'ותן טל ומטר' בז' בחשון.

• נחלקו הפוסקים בנוגע לבן ארץ ישראל הנמצא בחו"ל ולהיפך - האם יאמר 'ותן טל ומטר' בין ז' בחשון ליום השישים ל'תקופה', ודין זה משתנה גם לפי משך השהות המתוכנן.

• בברכת 'רפאנו' שבתפילת 'שמונה עשרה', ניתן להוסיף בקשה על חולים, בנוסח: "ורפא נא לפלוני בן פלונית רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל". ויש שכתבו שאין להוסיף תפילה זו בקביעות.

מהלכות אמירת 'משיב הרוח' ו'מוריד הטל'

• למנהג אשכנז בחו"ל אין אומרים בקיץ 'מוריד הטל', ואין מכריזים על השינוי, אלא החזן משנה בחזרת הש"ץ של תפילת מוסף ביום הראשון של פסח, והציבור משנה בתפילת מנחה.

• מי שאמר בקיץ 'ומוריד הגשם' - ישוב ויתפלל; אולם, אם מדובר במדינה שהיתה בה בצורת והיא זקוקה לגשם - יש אומרים שיתפלל בתורת נדבה.

• מנהג הספרדים לומר בקיץ 'מוריד הטל', וכן מנהג האשכנזים בארץ ישראל. ויש שנהגו לומר בקיץ 'משיב הרוח ומוריד הטל'.

• אמר בימות החורף 'מוריד הטל' בלבד - יצא, אלא שאם טרם סיים את הברכה, ישוב ויאמר כראוי. וכן אם אמר 'משיב הרוח ומוריד המטר' - יצא.

• השוכח לומר 'משיב הרוח' בחורף, ונזכר מיד לאחר המילים "ברוך אתה ה'" שבסוף הברכה, יאמר "לְמַדְנִי חוֹקֶיךָ", וישוב ויאמר מ'משיב הרוח' ואילך.

• השוכח לומר 'משיב הרוח' בחורף ונזכר לאחר שאמר "מחיה המתים" - יאמר משיב הרוח לפני ברכת 'אתה קדוש'; ולכתחילה יעשה כן ב'תוך כדי דיבור'.

דיני 'חזקה' בתפילה

• בתקופה בה משנים אמירה בתפילה - כגון מ'משיב הרוח' ל'מוריד הטל' - קורה פעמים רבות שאדם מסתפק אם אמר כראוי. ההלכה במקרה כזה היא, שעד שחולפים שלושים יום או תשעים תפילות - המוקדם מביניהם - ממועד השינוי, יש להניח שאמר כפי הרגלו, ולאחר מכן ישנה חזקה ש'הלשון הורגלה' לומר כראוי.

"במוצאי שבת פתחנו את המגירה - והכסף איננו. סכום עתק! ר' חיים מצ'רנוביץ זי"ע חשכו עיניו. נפל על הרצפה והתעלף..."

הגאון רבי ראובן קרלשטיין זצ"ל, על השגות בקדושת השבת

של שבת', עליו סיפרו שבשבת היה גבוה יותר בראש משאר ימות השבוע! נכנסתי אליו ואמרתי: 'רב'ה, עובר אורח אני, לא מכאן. יש באמתחתי סכום כסף גדול, היכן אוכל להפקידו?' 'רבי חיים בערב שבת היה שרוי בעולמות אחרים. כלל לא בעולם הזה. אמר לו: 'נו, תניח את הכסף כאן במגירה...' - "במגירה? אבל המגירה אינה נעולה, כל אחד יכול לפותחה!" - "לא, לא, זה בסדר, אני אנעל אותה. תניח כאן את הכסף ולך לשלום!", וכך היה.

"הרב המשיך לעסוק בענייניו הרוחניים של ערב שבת, ושכח לנעול את המגירה.

"במוצאי שבת", ממשיך היהודי ומספר, "אני מגיע בתמימות אל הרב אחרי הבדלה ושואל: 'היכן הכסף שהפקדתי?'. הרב ספק כפיו וקרא: 'הוי, שכחתי לנעול את המגירה!...'

"נגשנו לראות, פתחנו את המגירה - והכסף איננו! סכום עתק!" 'ר' חיים מצ'רנוביץ זי"ע - חשכו עיניו. נפל על הרצפה והתעלף. איך יחזיר כזה סכום של כסף? גם אם ימכור את כל ביתו וכל רכושו - לא יכול להחזיר כזה סכום, סכום עתק!

"כשראיתי את הבהלה הגדולה שאחזה ברב", ממשיך היהודי הכפרי ומספר, "התכופתי לרצפה ולחשתי לו באוזן: 'רב'ה הכל מחול לך, אינך צריך לשלם לי פרוטה לפורטה'.

"כששמע זאת הרב פתח את עיניו, קם, תפס את ידי, ואמר: 'ויתרת לי על סכום כזה של כסף שנגנב עקב פשיעה שלי, אני חייב בתשלומי! אמור לי, מה אני יכול בכל אופן לשלם לך?'

"ואז אמר לי: 'אתה יודע מה, אתן לך מתנה: אתה תרגיש בשבת מעין הקדושה שאני מרגיש. את כל הקדושה אי אפשר, אתה לא תחזיק מעמד, אבל מעין קדושה זו - תרגיש גם אתה!'.
"ומני אז", סיים הכפרי את סיפורו, "בכל שבת הנני זוכה לאותה קדושה מופלאה שראית בעיניך".

(מתוך 'חי ראובן')

הרב יוסף הלפרין זצ"ל, רבה הראשון של 'זכרון מאיר', בני ברק, סיפר א מוראדיגע מעשה, על הקדושה שניתן לזכות לה בשבת קודש: בצעירותו כשהתגורר עדיין באירופה, נסע פעם לכמה שבועות לעיירת מרפא, והתאכסן שם אצל יהודי פשוט מתושבי המקום, עובד אדמה. חלפו ששת ימי המעשה והגיעה שבת. בערב שבת כשיצא היהודי המארח מהמקווה והגיע הביתה, לא הכירו הרב. היו לו פנים אחרות!

הולכים יחד לבית הכנסת. קבלת שבת, מעריב, והרב הלפרין מבחין כי מארחו נמצא במדרגות גבוהות ביותר. אילו תפילות, איזה קידוש, כל האכילה והשתיה - הכל כאיש אלוקים קדוש! ממש נבהל. כזה יהודי פשוט מגיע לכאלו דרגות נוראות! חשב לעצמו: אולי הוא אחד מל"ו צדיקים.

והנה עברה שבת, היהודי עשה הבדלה - ושוב חזר להיות יהודי של ששת ימי המעשה. יהודי רגיל, פשוט ביותר.

הרב נשאר שם כל השבוע, המתין לשבת הבאה לראות אם המחזה המפעים יחזור על עצמו. הגיעה שבת ושוב אותו המעשה - היהודי מתרומם לדרגות מופלאות.

הוא מפחד ממנו, מפחד לגשת אליו, איש מורם מעם. איזו קדושה, איזו טהרה. הוא המתין לראות האם במוצאי שבת יחזור לפשטותו, וכך אכן היה - אחרי הבדלה חזר להיות יהודי רגיל.

ניגש אליו ואמר לו: "בגזרת מרא דאתרא, אתה חייב לספר לי: מה קורה איתך בשבת? מהיכן באה לך קדושה שכזאת?"

"אספר לך דברים כהוויחיתם", פתח היהודי. "סוחר בהמות אני. פעם נסעתי לשוק הבהמות וצברתי סכום כסף גדול. פניתי לשוב לביתי, אבל הדרך התארכה. כבר יום שישי אחר הצהריים, וראיתי שלא אספיק להגיע לביתי עד שבת. החלטתי לשבות בעיר צ'רנוביץ הסמוכה. באמתחתי היה, כאמור, צרור כסף גדול, ותהיתי היכן אניח אותו בשבת. אינני מכיר שם אף אחד והצרור עלול להיגנב.

"הלכתי לביתו של רב העיר, רבי חיים מצ'רנוביץ זצ"ל, בעל ה'סידורו

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה